

308403

ప్రతిదినము ప్రకటింపబడును

VOL. 2.

నంపుటము. ౨

చెన్నపట్టణము 1915 సం॥ ఏప్రిల్ నెల 23 వ తేది శుక్రవారము

No. 20

సంచిక ౨౦

రాక్షసనామ సంవత్సర ఆదికవైశాఖమాస శుద్ధ పంచమి.

మాయొక్క-జగమెరిగినమందులు.

మావలెక్కిరుడై జిస్టిఫైసరో.

భాషేట్టు: - మెదడువకును నరములకును బలము గలిగించు నుంచుండు. భాతుపుష్టినిచ్చి బలపరచును. నెల రు. 2-0-0

సేకింగు పోస్టేజి ప్రణేకము.

మాయొక్క హాయిరుడై.

కొన్ని నిమిషములలో తెల్లని వెంట్రుకలను కల్లని నలుపుగా మార్చి ముసలివానిని యువకునిగా చేయును. మార్కెటులో దొరుక గల వాటిలో ప్రశస్తమయినది. నెల రు. 1-0-0.

శ్రీ కృష్ణ బ్రదర్స్,

కెమిస్టు డ్రగ్గిస్టు & ఆప్టిషన్స్, 328 తంబుకట్టిపేట, మద్రాసు.

Bhide & Sons, Sangli (Bombay Presidency) Manufacturers of Improved Ground Nut Decorticator or opener.

వేరుశనగలను ఒలుచు

నూతనాభివృద్ధి నొందిన యంత్రము

వేరుశనగ కామలను పగులగొట్టి లోపలిపప్పును నలగకుండ తీయుటకు యంత్రము నిర్మింపబడినది.

గుంతకల్లు, గుత్తి, కడప, ఆరోని, హిందూ పురము, సేలం, ప్రొద్దుటూరు, యర్రగుంట్ల, కదిరి, కొండాపురము, మొదలగు చోట్ల ఈయంత్రములు ఉపయోగములో నున్నవి.

చక్కగా పరిచేయకలిగినది. ధరలు చౌక. సచిత్ర ధరలపట్టిక కోరినవారికి పంపబడును.

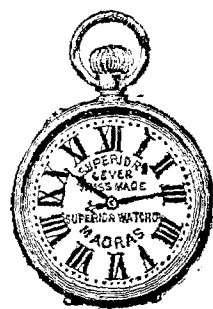
బైడె అండు సన్స్,

సాంగ్లి - భారతీయ రాజధాని.

సుపీరియరు లీవరుజ్యాయలువాచ్.

గొలుసుతో సహా ధర రు 3-0-0, పోస్టేజి 0-5-0.

దీనికి 5 సంవత్సరముల గ్యారంటీ వున్నది.

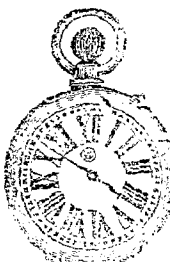
ఈగడియారు మనుషులైన మాకు మేలి పేరు ఎక్కువగా ముగింపబడి యుండును. ఇది మామిటకలకంటె తెలఱిగమును, డబ్బు భూత అవి గ్లాసు జోమునుగలిగి మెరుపువలన దగియుండును. ఇట్లెవరూ లోభాగమున గ్యారంటీ వీటి అడికించుదుండును. సీమనుండి మార్కెట్ కు నూతనమేబడి వచ్చినది. కాన నెవరియొక్క పట్టికైనను.

ఒత్తికొక్కరున తీయుదురను తలంపుతో ఉత్కృష్ట నెలనుంది మి. కచాల కాలము పనిచేయునట్టి, స్వల్ప ధరగల గడియార మిదియొకటియేయని యనుభవంబుల చేలియెను. ఇది వజ్రకేస గడియారములు ఖర్చయి యోగ్యతాపత్రముల నంది యున్నది. ఒకటి తెప్పించి చూడుడు.

సుపీరియర్ వాచ్ కో. వై.

పోస్టుచార్జ్ నెం 147, మద్రాసు

రాక్షసనామ సంవత్సర వివరములను.

యదివరకు నెవ్వరైనా కమ్ముచుండిన యాచేతిగడియారమును యా సంవత్సర బహుమతికై ఈమాసాంతములోన గొను వారికి రు 1-12-0 లకు కొచ్చెనము త్వర పడుడు వి. పి. ఖర్చులు చేసి. రాష్ట్రకోష్ట ప్రేరకు

జ్యూ వెలు గడియారము

గ్యారంటీ 5 సం॥లు ఇవ్వబడును. గొలుసుతో రు 2-4-0. ఇది మెరుపువలన పువచాగా మెళుచి. ఇందు ప్రక్కలును అల్లములదు చక్కముల ప్రతిరంధ్రములకు కెంపులు చెక్కియుండును. జేతల ఈలాటి గడియారము ఇంకెక్కడవరకు దొరకను. దీనికి ఎదురునది ఇంకొకటిలేదు.

ఎ.కా. యం. స్వామి అండ్ సన్స్,

44 తంబులయ్యకట్టి, మద్రాసు.

కావలెను

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతిభాగమున గ్రామమునందు ఆంధ్రపత్రిక పక్షమున సేవెల్లు కావలసి యున్నారు కావున వారివారి వరఖాస్తులను ఈ నెల 30 వ తేదిలోపుగా పుత్రికా కార్యస్థానమునకు పంపవేచుచున్నాము. పుత్రికాధిపతి.

ప్రపంచచరిత్ర.

ఇదివరకు రెండు సం॥లు, మొదటిది.

ఇంకొన్ని దేశముల చరిత్రను సులభముగా భాషలో తెలిపి బహుముఖముగా వ్రాసి పుస్తకము గుడు. చందాకన్యత సాంస్కృతికమునకు వివరములు 600 పుటలు 6 సంచికలు, చందా రు 2-0-0. (పోస్టేజీతో సహా) ప్రచురణ నుదురు చేయి. సంతర్పించుచుచు ముందుగ స్వీకరింపబడును.

కలశం. వారు: - గా. హరిసర్వోత్తమరావు, ఎ. పి. చిత్రానీతి, మద్రాసు ఆర్. పూచాను.

యుద్ధ చరిత్రము

సంవత్సరాదినందిక!

సంవత్సరాదినందిక!

ఆంధ్రపత్రికయొక్క ఆరవసంవత్సరాదినందిక సిద్ధమగుచున్నది. ఆసందికయందు విద్యావంతులైన యాంధ్రమహాజనులచే వ్రాయబడిన నిర్బంధ సైన్యసేవ, ప్రాచీనతీతి, దేశ చరిత్ర, కవలలు, సంగీతము, సంస్కరణము, హీనజాత్యుద్ధరణము, యోగనిద్ర, శిరాసాధన, మహామృదు, ఈశ్వరమోక్షానంద, రణగీతములు మొదలగు వివిధములైన వ్యాసములును, ఆంధ్రమహాజనుల చిత్రపటములును పూర్వమువలె ప్రచురింపబడుచుండుటయొక్క నిపుడు లోకము సంతయును కలవరపరచుచున్న మహాసంగ్రామచరిత్రము సయిత మింగ్రిందివిషయములతో ముద్రింపబడుచున్నది:-

1. జర్మని, ఫ్రాన్సు, రష్యా, ఇంగ్లాడు, ఆస్ట్రీయా, తుర్కీ మొదలగు రాజ్యముల చరిత్రములు పటములు; 2 యుద్ధమునకు ప్రత్యక్షకారణములు పోక్షకారణములు; 3 యుద్ధవ్యూహములు, వాటిపటములు; 4 భిన్న రాజ్యముల సైన్యబలము, నౌకాబలము, విమానబలము వాటిపటములు; 5 దుర్గగుర్త నిర్మాణము వాటిపటములు; 6 నానా రాజ్యముల సైన్యముల ఫిరంగుల పటములు; 7 రాజుల సేనాధ్యక్షుల మంతుల నౌకాధ్యక్షుల పటములు; 8 యుద్ధప్రదేశముల యుద్ధనాపగుల పటములు; 9 యుద్ధమునకు సంబంధించిన వివిధవిషయములను చెలుపు 400 పటములు దీనియందు బ్రచురింపబడి యాంధ్రప్రచురణములందవూర్వముగ నుండగలదు. పెద్దయోత్సవముందు 300 పుటలకు మించియుండును. రాక్షసనామ సంవత్సర పంచాంగము రంగులపటములు కీర్తిశేషులైన లోకమాన్య గోపాలకృష్ణ గోఖలేగారి రంగులపటమున్ను చేర్చబడియున్నది. ఇంత వ్యయముచేసి ముద్రింపబడినది.

ఆంధ్రదినపత్రిక సంవత్సర చందాదారులకు	నెల	0	8	0
" అర్ధసంవత్సర "	"	0	12	0
ఆంధ్రవారపత్రిక సంవత్సర దినపత్రిక శిమాసముల చందాదారులకు	"	1	0	0
ఇతరులకు	"	2	0	0

పోస్టుఖర్చులు వేరుగ వసూలుచేయబడును.

యుద్ధచరిత్రపందికను బడచుకోరువా రిప్పటినుండియును (చందాదారులును కానివారును) దరఖాస్తులను బంపుకొనుట యుచితము. అలస్యమైన యా కాభంగము కలంగ వచ్చును. దిన పాఠపత్రిక చందాదారులకు తగినన్ని ప్రతులుయూత్రము ముద్రింపబడుచున్నది.

ఆంధ్రపత్రికాకార్యాలయము, తంబుకట్టిపేట, మద్రాసు.

జాబులు.

I

రజస్వలా వివాహపు బిల్లు-కాకినాడ.

అయ్యా,

ఈ నెల 19-20 తేదీలను మా పురమున ఫిమేళ్ళకు శాలమును స్కూల్ సబు ఇన్స్పెక్టరు గారైన ము॥ వెంకటేశ్వరప్రసాదు బి. యె. యల్. టి. గారి యగ్రాసనాధిపత్యము క్రింద నొక పాఠ సభ జరిగెను. అవరలిల్. వి. యస్. శ్రీనివాస శాస్త్రిగారిచే తేబడిన రజస్వలా వివాహపు బిల్లును గూర్చి విమర్శింపబడెను. వ్యాయాదారులు పండితులు, వక్తరులు విద్యార్థులు మొదలగు వారినేకులు సభాసంకరించిరి. బ్రహ్మశ్రీ కాశీభట్ట బ్రహ్మశ్రీ శాస్త్రిలుగా లిట్టి రజస్వలా వివాహముల వల్ల నితర దేశములలో సంభవించుచున్న దుష్కారములను అనన్యములను ప్రస్తుతపు వివాహముల వలన సదుపాయములు మహాపకారములను యొక్క యుక్తముగను శాస్త్ర సమ్యక్తముగ నుపన్యసించిరి. కొంతమంది పాఠశాలాధ్యాపకులు బ్రహ్మశ్రీ పుల్లల ఉమా మహేశ్వర శాస్త్రిలుగా లిట్టి వివాహముల శాస్త్రీయమనియు నియమన ప్రజాతేయమునకును దేశ తేమమునకును భంగము కలుగుననియు శ్రీతి స్మృతి పురాణములనుండి ప్రమాణములను కాపుచు సభ్యుల నానందింప జేసిరి. అట్టి వివాహముల జేసికొనిన వారికి దాయాది భాగ్యాంత మొదలగు నితర శాస్త్రీ సంక్రమణమునకు హక్కుండ నేరదగిలినాడ తేట తెల్లముగ నుపన్యసించిరి. పిమ్మట బ్ర॥ కాశీభట్ట నుబ్బయ్య శాస్త్రిలువారును మరొక విద్యార్థియు మృదు మధురముగ ముచ్చటించిరి. పిమ్మట సభ్యులందరు నేకగీతముగా లిట్టి వివాహముల జేయుట మంచిది కాదని జెప్పసాగిరి. ఇట్టి వివాహపు బిల్లు కాసము చేయుట వలన పృథా తేమమునకు భంగము గలుగుననియు నందువలన కాసముగ జేయుటకు వలన కాదనియు నీ సభవారు తీర్మానించిరి. శ్రీ గవర్నరు గారి కీ తీర్మానమును బంపుటకు గూడ తీర్మానించిరి.

పౌరుడు.

II

ఆంధ్రవిద్యాధి మహాసభ.

అయ్యా,

ఈవిషయమును గూర్చి విశేషముగా చర్చజరుగుచున్న యిప్పటికిని, ఫలమేమియును గమనింపదు. సభజరుపు భారమును భూనుటకు నెవ్వరును నియ్యకొనలేదు. ఈసభను జరుపుటవలన కలుగు లాభములను దత్తమండల విద్యార్థి లింకను గ్రహింపకుండుట కడుశోచనీయము. ఈవిషయమును గురించి ప్రతికలయందు ఉత్తరసర్కారుల విద్యార్థిలే ముచ్చటించుచున్నారు. గాని దత్తమండల విద్యార్థులు వ్రాయుట బహుతరము. ఆలస్యమపుత్రం విషం అను వాగ్యోక్తిని మరచి చేయవలసిన కార్యమును త్వరలోచేయకుండుట వలన విద్యార్థుల గౌరవమునకు ముప్పువాటిల్లు. గనుక త్వరలో దత్తమండల విద్యార్థులను, నుత్తరసర్కారుల విద్యార్థులను సహాధర వ్యామును నవలించి, తమలో తాము భేదములను పాటించక, కార్యము నిర్వహించి, సభను బయ్యవ్రదుగా నలిపి, మాతృదేశమునకు కీర్తిని యశమును గూర్చుచుండుగాక.

2 దినములక్రిందట విద్యార్థిసభను నిర్వహించ బూనుటకు నెరికిప్తున్నదో వారపేరులు పత్రికములమున దెలిపిన వాగుండునని నొకరు నూచించిరి. సభను నిర్వహించుటకు కంకణముగట్టుకొన్న వారిలో నేనొక్కడనని ప్రతికల మూలమున చెబుట బహు సులభము. పేరుయచ్చినంత మాత్రమున సభజరుగనని ధృవమయిన నిశ్చయ మెన్నటికిని నుండుకొనక, వ్యయముగా సభను జరుగబోవు సలమునకు (విశాఖపట్టణము) వెళ్లి, అక్కడనుండు విద్యార్థులతో కలసి కార్యాగ్రహకార్యమును బూనుట యుక్తమనియన వని గనుక గాగుచేయక మాతృభాషా నేనమును, ఆంధ్రజాని బోన్నత్యమును మనస్సునం దుండుకొని సభను జరుప నిశ్చయించుకొన్న ప్రముఖులు (ప్రతిజ్ఞానంది, నొక్కరయిన యుండుట (తేమస్కండు) విశాఖపట్టణమునకు వెళ్లి కార్యాలాచరలు చట్టగాచేసి సభను గు తోలియు దేశమునకు వెల్లడించిన వెల్లడందల విద్యార్థులు సభ సలంకరించుచుండుటకు సందియ ముండదు.

ఆర్. వెంకట్రావు.

III

ప్రతిజ్ఞారక్షణము.

అయ్యా,

గత సంవత్సరమున మా గ్రామపతన మందరము తరపున నొక సభగావించి వివాహాది శుభకార్యముల యందు వేళ్ళల నిరసించవలయునను తీర్మానముకట్టి చేయబడెను. సదరు తీర్మానము ననుసరించుచు 30 మందిప్రతిజ్ఞాపత్రమువై వ్రాళ్లు చేసిరి. ఆంధ్రులారంభ శూరులుగదా. అందుకేమియు లోపముజరిగి యుండలేదని చాలనుంది తలంచిరి. కొందరి కిది పరిహాసప్రయోగమండెను. సమయమునచ్చినపుడుగా నుమతుల సభ్యులబిరుదులుట. వనశంబువు ప్రవేశించిరి. ప్రతిజ్ఞాపత్రముపయ వ్రాళ్లినవార కొందరిండ్లకుభ కార్యంబు లుపక్రమింపబడెను. వేళ్ళలతప్పక తీసికొనిరావలయు ననియు వారలు లేదనో అలంకార భూషణునియు చాలమంది హెచ్చరింప మొదలిడిరి. కాని వీరామాటల పెడచెవింబెట్టిరి. ఘంటసాల వాస్తవ్యులను, గానవిద్యానై పుణ్యులను, అనుచలపల్లినుబ్బయ్య పంచదామగార్ల కావ్యవసుంధరి. వారును ఆహ్వానముదయతో నంగీకరించి వెండిదినమునకువిచ్చేసిరి. మరుచటిదినము సభయొనర్పబడెను. నుబ్బయ్యగారు గాత్రమునను పంచదామగారు ఫిడ్యునను సభికుల నానందాభిసేల లాడించిరి. నాటిసభకుమహానియులనేటలువిచ్చేసిరి. సభికులుతనయశ్యము నొందిరి. కార్యక్రమపట్టికయందుగుసభరాత్రి 2౪గంటలకు ముగింపనియుండెను. సరసస్ను ఘటికాయంత్రములు 3 యంక పయముండెను. కాని యవ్వెవరును నిరీక్షించియుండలేదు. అంతటనొకకళిపిడు లేచి చేయవలసిన పనులు చాలగలవనియు ముగించవలయు ననియు నుడిగెను. అంతట మొలుపర్చిచిన్ని సోమయ్య కాదరిగాడు. గాయకుల నభినందించుచు అశుగ కొన్ని పద్యములంజదిరిరి. వేళ్ళలతీసికొనివచ్చిన వివాహమునకును ఇల్లివివాహమునకు గలభేదములంగూర్చి నులభశ్రీతి నొకయుపన్యాసము గావించిరి. వీరికిగల కార్యదీక్షను గూర్చి సభకు విచ్చేసిన మహానీయు లనేకవిధముల తొనియాడిరి. ముందు జరుగబోవు వివాహముల కిదిమార్గదర్శక మగుగాక యనిరి. గాయకుల పుష్పమౌళికృతులుగ నొనర్పిరి. సభ నిలుపుచేసిరి. ప్రతిజ్ఞాపత్రానినవారందఱును, తమప్రతిజ్ఞలకాపాదుకొనిరి. ముందు కాపాటుకొనట ఖర్చులయియుండిరి. పరిహాసించిన కొందరిమార్గము నవలంబించినవికూడ వ్రాయగల్గుటకు సంకల్పించుమంటి. సుస్మరణ వాగ్రూపమున వెలుకడి కార్యరూప మందినపుడుగా. దేశముద్ధరింపబడుట. సభల వలన ప్రయోజనమగపడుట. కేవలమోహన వ్యాసకులకవీరు మార్గదర్శకులగుచుండుగాక. అదిగాక వీరలు వివాహమునకు 4 రూపాయలచొ॥ కట్టు మేర్పరచి భాండా గారాభి వృద్ధి తోడ్పడుచున్నందున వీరలకు నాకృత్య తా మదనములు.

దేందులూరు పురవాసి.

IV

కాకినాడ తాలూకాబోర్డు.

అయ్యా,

కాకినాడ తాలూకా కోర్టరి ఫిర్కాకు మెంబరుపని యొక్కటి యవుచు భాగవచ్చినది. దానికి శ్రీరాజా కాకర్ల పూడి రామచంద్రరాజు బహద్దరుగారు శ్రీఅడ్డూరి సీతారామ రాజుగారు, శ్రీరేమెళ్ల వేంకటరామయింగారు దరఖాస్తుచేసి నారు. రామచంద్రరాజు బహద్దరుగారు 15 సంవత్సరములు తాలూకా డిస్ట్రిక్టుబోర్డులో దొరతనమువారిచే నియమింపబడిన మెంబరుగనుండి లోకలుభంధు వ్యవహారములలో విశేషాభివృద్ధి కలిగియున్నాడు. ఆయన 1895 సంవత్సరము మొదలు గోదావరిజిల్లా సంఘమునందు సభ్యులుగనుండి పెనుకటి నెటిలుమెంటు తొందరలలో శ్రీగంగాం వేంకటరత్నము, కృత్తివెంటి శ్రీరాజు, వెన్నెత్త సుబ్బరాజుగారు మొదలగు వారితో కలిసి పాటుపడినారు. చెన్నపురి కలకత్తా మొదలగుచోట్ల పాంత్రిములకు జిల్లాలోని మండలరాజకీయ సంఘ సంస్కరణ సభలకును హాజరయి, తమ ధనమును, బుద్ధి ప్రజ్ఞను శక్తిని వినియోగించుచున్నవారు. రయితుల కుపయోగములకు తీర్మానములను వారుచేపట్టి మండలసభలలోను, శ్రీగవర్నరుగారి మొదట గయితుల డిప్యూటీమేజిలలోను చర్చించుచున్నారు. ఆయన కేవలము పింఛకదారుడు, కష్టకుడును గాక జమీందారుడునై యున్నారు. నామినేషన్ కావలెనన్న వారికి దొరుకుట కష్టముకాదు. ఈ చొప్పున తాము జమీందారీ కుటుంబములోనివారము జమీందారులునై యుండియు, రయితులకొరకు పాటుపడుచున్న వారగుటచేత, ప్రజల ప్రతినిధిగ బోర్డులోనుండుట తగునని యూహించి వారిపుడి యొక్కనకు దరఖాస్తు చేసిరిని తెలియుచున్నది.

1912, 1914, సంవత్సరములలో రాజాగారు గవర్నరుల యొడట కాకినాడలో గయితుల కష్టములను గురించి మనవి చేసిన యంశములు గోదావరి మండల ప్రజలు మరచియుండరు. గోదావరిజిల్లా సంఘముయొక్క మేనేజింగు కమిటీలో మెంబరుగానుండి వారు సంఘముయొక్క తేమాభివృద్ధులకొరకు చూపుచున్న శ్రద్ధను పలువురెరుగుదురు. అట్టివారు తాలూకా బోర్డులో మెంబరుగనుండుట కాకినాడ తాలూకా ప్రజలతో నేయిదిధముల లాభకరముగ నుండునుగాన కోర్టరి ఫిర్కా వోటర్లు బాగరూకతతో నాలూచించి మువ్వరిలో తమకుదగిన వారని తోచినవారిని యెన్నుకొందురని నమ్ముచున్నాము.

ఇట్లు వ్రాయుటవలన మిగత యిద్దరు దరఖాస్తులలోగని వారని లేతము నాయభిప్రాయమునాడు. వారును భూస్వాములు, కొలదికాలము తాలూకాబోర్డు మెంబర్లుగనున్నార. ఇంగ్లీషుభాషా పరిచయమువారి కిద్దరకును లేదని చెప్పకొందురు. వారిద్దరు స్వతంత్రముగ వ్యవహరించువారని ప్రసిద్ధి. వారిది వరకు జిల్లాసంఘమునందు చేరియున్నవారో కాకో, మండల సభల కొకసారియెవరచ్చి ప్రజాపక్షముగ వర్తించిరో లేదో తెలియదు. జమీందారులు సామాన్యులతోకలసి పాటుపడుటకు సిద్ధమగుచున్న యీ కాలమునందు దరఖాస్తుదారులు ముగ్గురు సంప్రతించుకొని పనిచేయుట శ్రేయస్కరము.

ఒక జరాయితీ రయితు.

V

జలవసతిలేమికి ప్రజలు పనుయిబ్బందులు

అయ్యా,

మా అమలాపురమునకు నుత్తరభాగమునందు, మోబర్ల పేటయును, హైకోర్టుకు పడమటి భాగమున దుడ్డువారగ్రహారమును, దక్షిణభాగమునందును మారొక మైలుదూరమున, కూచిమంచి వారగ్రహారమును, ఇందున కొకమైలు దూరమున తూర్పుదిశను భూపయ్యఅగ్రహారమును, ఈయగ్రహారమునకు నుమా రరమైలుదూరమున బుచ్చమ్మఅగ్రహారమును, ఈ యగ్రహారమునకు నుమారు రెండు ఫర్లాంగుల దూరమున హైకోర్టుకుంటి పేరమ్మగ్రహారమును నున్నవి. ఈ యగ్రహారములే గాక ముమ్మిడివరం వెళ్లె హైకోర్టునకుంటి యున్న శ్రీ వెంకటేశ్వరస్వామి వారి యాలయమున కతిసమీపమున పాలంకి వారియగ్రహారమున్నది. మొత్తమున కిన్నియుజేరి అమలాపురమని పిలువబడుచున్నది. ఈ యగ్రహారములకు ప్రతి యగ్రహారములో నొక్కొక్క చెరువు చొప్పున నున్నది. బజారు హైకోర్టుకు పడమట భాగముందు, నొక చెరువున్నది. ఈ చెరువు గట్టునకు పడమట భాగమందొకచోటను, దక్షిణభాగమందొకచోటను, పావంచా లేర్పరచి, రాత్రి కట్టడము కట్టి యున్నారు. చెరువు గట్టెక్కి చెరువు పావంచాలుమాచి సంతసించ వలసినదేగాని, యీ మందు వేసంగిలో మంచినీరు తెచ్చుకొనుటకు వీలులేకుండగా, చెరువు మరమ్మత్తు క్రింద నుంచినందున, చెరువు యొక్క యుపయోగ మేమియు లేకుండ గానున్నది. మాగ్రామమునకు ముఖ్యమయిన నెద్ద చెరువు గతే ఈ లాగుననున్నప్పుడు తక్కిన యగ్రహారములలోని చెరువుల సంగతి వేరుగ జెప్పనక్కరలేదు. దానామున కప్పటికప్పుడు సత్యావశ్యముగా ప్రతిమనుష్యునికి మంచితిగము కావలసిన కాలమును నీవేసనిలో ఈ నెల 15 వ తేదీనుంచి మరమ్మత్తు నిమిత్తము పడవలరాకపోకలు జరిగేకాలునగూడకట్టి జేయుట ఇష్టమేనే తటస్థపడినది పల్లెగాగాని నెద్దపల్లెముగా గాని లేక, యెందు నా బొందని నీ గ్రామమున తాలూకా కచేరియును, స్టేషనరీ సబుమేజిస్ట్రేటు కచేరియును, పిన్సిఫల్ డిప్యూటీ మునసిఫులతోను అడిషనల్ డిప్యూటీ మునసిఫులతోను, గబరిజస్ట్రారు ఆఫీసును, సబుడివిజాఫీసును అమలాపురము పోస్టాఫీసును మోబర్ల పేట పోస్టాఫీసును అను రెండు పోస్టాఫీసులును గలవు. పురజనుల పడే నీటియిబ్బందితో పాటు నాయాఆఫీసులకు ఆయాపనుల నిమిత్తము, వచ్చేసనులేమి, కార్యాంతరములవార నితర గ్రామములనుంచి నీ గ్రామము మీదుగా వెళ్లే ప్రయాణికులేమి, కాలకు గట్టిపెట్టెందుకు మా గ్రువుగ్రువుమందు మంచినీళ్ల చలివేగిదలయినను లేక పోవుటచే నిబ్బంది పడుచుండుట కడు శోచనీయము. ఈ గ్రామమునకు మాయూనియన్ వారు, నీటిసలి నేర్పాటు జేయుటలో బోక్స్ ముకలుగ జేసికొన్నట్లు గనుపడదు దుడ్డువారగ్రహారమునకును మోబర్ల పేటకును, మొదలయిన కొన్నిచోట్ల కక్కడక్కడ నుంచిత్తిరము ఎవరికో ఖణ్యాత్ములకు గలదుకాని, సత్వీసర్వత్ర ముపాపితీపుభాగపు గామి ముప్పాళ్ల నూతులగుటచే త్రాగుటకు మంచినీళ్లులేక పోజిల్లాడుచున్నాడు. దూరప్రదేశమునకేగి కష్టపడి తెచ్చుకొన్న మంచిత్తిరమును, మందువలె వాడుకొనుచున్నాడు. ఇట్టిస్థితిలో ఇంటిపాకే సమృద్ధిగా మంచి తీరము లేనప్పుడు, బాటసారుల కతియేమి కావలసినది యోచనీయము. కాబట్టి మాయూనియన్ వారు, ఇంతిటినుంచి యైన కడుశ్రద్ధసహించి, యీ వేసని న్నానూనూములు నీ గామిపుజిల కిబ్బంది కలుగకుండుటకు పోజల కందు పాటుగా, కొలాయిలు పెట్టించుటయు బాటసారుల నిమిత్త మైకోర్టున కక్కడక్కడ న్నాల్లు చలివేదగి బంపించుటయు జరిగింది, పురజనులకును బాటసారులకును గలిగే యిబ్బందిని తొలగించెదరుగాక యని వేడుచున్నాను.

అమలాపురము, ఆచంట సత్యవతమ్మ.

కొద్దు వ్యవహారములు

మదరాసు హైకోర్టు.

స్వామిగారు: తమార స్వామి కాస్త్రీగారు.

ఒకరితో కూడ ప్రతిమును వ్రాసి యుచ్చుటలో

గల పూచీ.

రంగనాథునినుండి (కీర్తి శేషులను) రాయబహద్దరు
మధురకట్టి గారును, వారి ప్రతినిధిని నిచట నుండు సి. చోక్కి
లింగం నెట్టి గారును కలిసి రాయబహద్దరు మధురకట్టి గారిసొంత
ను తాకట్టుంచి ప్రాణియిచ్చిన పదునవలక్షముమాత్రము తమకు చేర
వలసిన 60 వేలు రూపాయలకల్లగను కనూలుచేసికొను నిమి
త్తము చతుర్భుజదాస్ మశాల్ దాస్ అండుసన్నుతనుకంపెరి
వారు అయిద్రహిదను దావా తెచ్చిరి. (టైటిల్ డిమాండ్) పత్ర
ములను వారులశముచేసికొనిమ్మట అప్పును చెల్లించువూరి
మొదటి ప్రతివాదిని బాధించకుండునటుల యేర్పాటు చేసి
కొనబడియున్నదని మొదటి ప్రతివాదిని విడిచి
కొనెను. కాని, అట్టియేర్పాటు వాదము నెట్ల
దని వాదయమూరిగా రిద్దరు ప్రతివాదులమీదను డిక్రీయిచ్చిరి.

జార్జిటవున్ పోలీసు కోర్టు.

డివిటిక త్తరువరి చేసి పోతున్నామని అనుకుంటున్నామని చెప్పి
 పనిని నిర్వహించుచుండును. మెంతున్నామని అనుకుంటున్నామని
 చెప్పి అనుకుంటున్నామని, బంగారుగొలుసు వల్ల రాలకు (చాని విలువ
 రమారమి 2500 రూపాయలు) వంగిపోయినందులకు జాబ్బి కా
 బడిన (సదరు మెంతున్నామని అనుకుంటున్నామని) అనుకుంటున్నామని
 పనిచాని అనుకుంటున్నామని మేజిస్ట్రేటుగారు నయమనబడి యొక్క
 సంవత్సర కాలమునకు వాని ప్రభుత్వ పనిచాని అనుకుంటున్నామని
 కొని, వానిని వదలి వెట్టుట కు తత్తరువున్నది. ఈ సందర్భముననే
 చార్జి కాబడిన పనిచాని అనుకుంటున్నామని వానిని బుజువు కా
 నందున మేజిస్ట్రేటుగారు వానిని వదలి వెట్టిరి.

కడచిర ఫ్లబరీ నెలలో రాయపురమున రామానుజులు
నాయడను వాతనిని బాగుతో తాడిచి కట్టితో కొట్టిపంపల
కై చార్జి కాబడిన వారిలో పశుశక్త, అప్పాచార్యయ్య పద్ద
తి చెరి 40 రూపాయలు బరీమానా, చెల్లింపనిచో రెండు
నెలలు కఠిరశిక్ష, మనుసామి యన వారికి 15 రూపాయలు
బరీమానా, చెల్లింపనిచో ఒక్క నెల కఠిరశిక్ష, కట్లక, వివా
యకం అను యిద్దరికి చెరి 10 రూపాయలు బరీమానా చెల్లిం
పనిచో పక్షము రోజులు కఠిరశిక్ష యావలకును శిక్షలు
విధింపబడినవి.

తన దృష్టిని నిర్వహించుచుండిన మదరాసు కార్పొరేషన్ స్టాంబిలి ఇన్ స్పెక్టరును ముఖ్యాధ్యక్షియనువాతని ప్రైవేట్ కౌన్సిలరులకు చార్జ్ కాబడిన సర్వీజ్ ఆఫీసరికి మేజిస్ట్రేటుగారు ఒక్కసారి కలిసివీక్ష నిధించి.

యుగమునకు అనుగుణముగా వర్ణములను స్వేచ్ఛగలగలమని
 వారి పేరుపైనున్న బిచ్చమును వారి పదములను వారి వారి
 యందుండిన వాక కలపై స్వేచ్ఛములను నుండి ఒక సామాను
 బుట్టిని దొంగిలించి నందులను చూచి కాబనగా, పేడిస్త్రీలు
 గారు వానినిండు నెలలు కడగి పట్టించిరి.

ఎగ్గూరు పోలీసు కోర్టు

మదరాసు హైకోర్టు జడ్జిలు ఎం. ఆర్. సుందర
య్యరగాన ఇండ్రంజిలో స్ట్రైట్ కేసు కమిషన్ మొదలైన
యందు సాక్ష్యమొనగుటకు నియోగింపబడినవారిలో నొక్క
రు. ఈయన చార్జ్ షీట్ ప్యాంప్లవారిని మోసముచేసెనని తేలబడిన
దావా సందర్భమున ఈయన నరేంద్రు చేయుటకు పోషకువాడు
వెలకు చుండిరి. మొన్న మంగళవారమునాడు ఈయననే
ఎళుంబూరు ఫోఫ్ (పెనిటెన్షి నీ పేజిస్ట్రీ)టుగారి చెంతకు
వెళ్లెను. పేజిస్ట్రీటుగారు ఈయనను జామీనమీద వదలి
దావా విచారణను ఈ పెరి 26-వ తేదీకి నిర్ణయించిరి.

కడవిని మార్చినది 17-వ-తాళిమనాడు పురుషేంద్రా
నొక 16 ఏండ్ల పిల్లను దానితండ్రియొద్దనుండి తనదేని కొని
తప్పించుదులత్రే నాటి కాబడిన ఆక్షాంశమునానికే పోడినట్టియు
నాగు కి నెలలు కలనశివు విధించితి.

మోసము:— కొందరు మోసకారులు ఎన్నెన్నో మారు
 స్వేచ్ఛ నిడికొని తాము గడిచుచున్నవని చేయవారమనియు,
 పోక్ డ్రాఫ్ట్ నాల నమ్ముచారమనియు తెలియజేయుచు నున్నా

యందుకొకంపెరి, చానెనొకకంపెరి, నెల్లప్పు ఎలియట్
కంపెరి అను నీలాటి నేళ్లను గల వస్తుస్థానముల జేర్చుచు
తాను వ్యాపారముచేయుచును చాచిండునుండెడిది. దిక్క
సాక్షి దొడ్డ పేనాను గొనువారికి తెలిసిగడియారము బహుమతి
నిచ్చుచు అను నత్యాది యాశలను చూపుచు ప్రతిబంధమును
ప్రదురించిరి. వానిని చూచి యనేకులు వేరముచేసిరిగాని,
బహుమానములకుమాకు చాలిచేతి చల్లు ఇయ్యబడెను. ఇంత
యింతవ్యాపారము చేయుచాటి యింతింత బహుమానము
ఇయ్యబడునని వానిలో ప్రాయబడియుండెను. కుత్తిరన వెంస
పోయినవారనేకులు పోలినవారికి దిబ్బాపురేయగా, అప్పుడు
లెచ్చుగాబడిన. వారెవ్వరు బాహునదియ వలబడియు
నారు.

పార్లమెంటు కామిషన్ల సభ.

ఇండియాను గురించిన ప్రశ్నలు

తూర్పు బంగళా మున నేరము.

ప్ర॥ క్రూరుత్వం గాత్రమున విసిరి వేరములు, వానినిగల
కారణములు, అనువిషయములై విచారించుట చేయుటచేసిన
కమిటీవారి తీర్మాన ప్రతి నాకడనున్న దై ద్రోహిత్వముననుబట్టిన
అని పర్ జే. పీ. రిస్ గారు ఇచ్చినా వైఖరి అందరు సంతృప్తి
గాలి వడిగిరి.

ఉ॥ “నంగ దేవయందలి యిట్టిద్రు అట్టియిట్టివక వివ
యమై విచారించుట” కేష్టజిగ సంఘముయొక్క రిపొర్టుప్రతిని
తలచి ఆనందబిలు మేంబరుగారు ప్రశ్న చేయుచున్నారని భావించుచున్నాను. ఆకమిటికే ఈ మేంబరుగారు నేజిపునరికరిం
పై నెక్కువ అధికారమును, భూచియునుగలవు. సాధ్యమై
నంతర్వర్తలో అవిద్యయొక్క ప్రతి నొకటిని లైబ్రరీలో
నుంచెదను. మామూలుగఁడంపబడి ప్రతులు ఇరికిను మాట
చేరలేదు” అని సి. రాబర్టు గారు ప్రశ్నలకు మొసగిరి.

ఇండియాలో సేవకులు,

ప్ర. “1913, 1913, ఈ సంవత్సరములలో ఇండియా యంతేమేమో గాణములం దెందరెందన భూమినేరమునకు నూర్చి చేయుచుండిరి? ఎందరికి ఉపకృతులు విధింపబడినవి? వాత్స్యనేరము నిరూపింపబడలేదని యెందరు మద్దయులు కదలిస్తెట్లుండిరి? అట్లు మదిలిస్తెట్లుడినవారిమీద దావాలలో స్పెషియం దు లాకల్ దొరతనమువాద ఉష్ణులచేసిన? అట్టిఉష్ణుత్వ ఫలముగ నెందరికి ఉపకృతు విధింపబడెన? అనానివిదేశములను తెలుపు స్టేటుమెంటు ఒకటి ఢిల్లీలో శామ్రాజ్యకానక నిర్మాణసభయందు ఇటీవల హాజరుపరచబడెనని తామెఱుంగుదురా? అస్టేటుమెంటు ప్రతి నొక్కటిని మెంబర్ కొక్కరి కొక్కరికిని పంపెదరా?” అని సర్ విలియం బ్రెజ్నూ గారు ఇండియాస్టేటుమెంట్ ను సెక్రెటరీగారి పక్షిని ఉట్టి “స్టేటుమెంట్ ప్రతియొకటియుప్పుడు నాకందికది. కానిని మెంబర్లకు పంపుచున్నాను” అని నీ. రామయ్యగారు ప్రశ్నల తర్వాత పునఃపిరి.

శ్రీయుత గౌరవము.

ప్రముఖ గంధి గారని గూర్చి చివ్ గారు వ్రాసిం
ని కొన్ని ముఖ్య విషయములు.

కృత్తి గారి మతము.

కొందరు నాతో గంభీరము జాప్యమనిరి. ఇటీవల నాకు వార్తాప్రతికగంధిగాను "క్షేత్ర ప్రవచనము" పేరున వ్రాసిరి. మఃకొందరాయన విద్వాంస రాధకృష్ణదేవయ్యను ఆయన కావ్యాలు యమున తీరాలయము గలదనియును, స్మృతకాగాగమునందు గలవదనిని యుండెను. బయటకు కనభేదమిందు ననియందు తలచుచుండెరి. మరికొందరాయన దిగ్విజ్ఞాన సమాజముదని తలచుచుండెరి. కాని ఆయన యురారభావములేదో యొకమతము యొక్క నియమములకు బద్ధులుడన నుండగలవాయను నంది యమునాకు కలదు. ఆయన భావములు క్షేత్ర ప్రవచన నియమములను బోలుటచే నాయన కవలము హైందవుడన నాలగు. హైందవమత విశ్వాసపథికముగ నుండటచే క్షేత్ర ప్రవచనములకు నవ కాళము లేదు. ఆయన భావములు మిక్కిలియు దారములును సర్వమత సామాన్యములు నగుట కలవను ఆయన అన్ని మతములవారి యందును సమానములు చేయుచుగలిగియుండుట కలవను ఆయన విజ్ఞానమిక్కిలికొందరాయనలైదుస్థానమునందే పొందగలిగిన వేడు తలచుచుదను.

ఒక నాటి రాత్రి ఇట్లు మాటలు ముడిగించి ముట్టచేతులు ముర్రురమునీవినుచును తెల్లవారుజరచున సక్పింతిమి. “ తొల్లింటి హైందవవశతము మిక్కిలి పరిశుద్ధమైనది. అమలము విగ్రహారాధనమును బోధించలేదు, బహిష్కారతత్వముగనుక కలన

హైదరాబాదునుండి బీహార్ ప్రాంతానికి వచ్చినా సరిగ్గా అక్కడ
కొరగానూ ఈ స్వయం ప్రకటనను చేయించి
యొత్తను ప్రకటించున గోలపోయినది. బీహార్ ప్రాంతమునుండి బీహారు
జైల్లూరు ద్వారముల కొరకును వారిని మోలనాల్లూరును బీహారు
లనుగ చేయుటకొరకును భిక్షరంతు దేశములకు నవతారము
లను భరించు. ఇట్లుగతావశ్యమును భరించుట యనీకవశ్యముల
యందు జరిగినది.

మతము తీసివేసినపుడును మరొకము ప్రబలితపుడును సా
మంతరమును కొరకును దుష్టతమును కొరకును భక్త్యుంఘాప
నము కొరకును నేను యుగ యుగముందును యనతిరించు
చుండునని శ్రీకృష్ణుగవాదము భగవద్భక్తముఁడు నుడివెరి, అని
నందిగాను నుడివెరి.

“మీ పరిమాణ శక్తిని చూడండి క్రింద మరలిన శ్రేష్ఠ ముఖ్యస్థానముగలదా” అదిదాని యింకొక భాగమే. ఎవరికిప్పు యిగవదవతారమే” ఏమక్రిస్తేక్కుడే ఇగవదవతారమని నను తలంచునట్లు మీరు తలంపరా?

“మీరా తలంచినటుల నేను తలంపలేను, నేనాయనయే
దైతర్యుని సుధువజ్రాలను, బట్టి యరతారముల నెట్టిచిహ్నో భగ
వంతుడు భగంనేని నేను నమ్ముచున్నాను” అని గంధిగా
రచిరి.

మతియు జేరు, మనముచే గుణ పగుల జేరుని యాశయ
తలంపరు. రాజ్యములు, నీతినియములు వాణ్జిభ్యవియ
ములు, జయల మనస్సాక్షి సహాయమున చేయవలెన వన్ని
యూరు మతపేతుని ఆయన యభి పాయము.

“జీవుడు భగవంతునిలో వైకృతమగుటకు బుద్ధిని నిర్వాణము
నుబడయుటకు బానుస్థాపించునట్లు బడయుటకు, అత్మనిర్వాణము,
పరిత్యాగము, అత్మసమర్పణము, నను మూడు సాధనములను
సరమాత్మ యనుగ్రహమున సంపూర్ణముగ బడయగలుగుటయే
ముఖ్యసాధనము. అని గంధీ గారి యభిప్రాయము, ఇట్టి యందా
రభాషముల కాకరమగు మతమెయ్యది. ఇట్టి మహాత్ముని యి
తినగర్హకుహరము నిమిద్దవలెన నేడవ మేది. యూరప్
త్రైస్తవులు, హైందవులు, మహమ్మదీయులు, పార్శ్వీలు,
జాట్లు, కన్నుజులు మున్నగు వివిధమతముల వారం
దరుని భగవంతుని సంతానమే. వారందరును మన ప్రేమకా
స్పృశతేయని ఆయనోపదేశము. “అటులయిన మీరు దివ్యజ్ఞాన
సామాజికలా” అని నేనుంటి. దివ్యజ్ఞాన సమాజ ధర్మముల
యందు ప్రేమయలైన ధర్మము లనేకము వాడుకనంబడినవిగాని
నేను తేజయు దివ్యజ్ఞాన సామాజికడ నులాలను. అం
కయన శక్తి.

సాత్త్విక దీగ భోజనము వలన సర్వ సుఖభోగము ప్రభు సాంగము,
హైందవ సంఘము నందలి యన్ని కాభిసార వికారము సాత్త్విక
సంపదములకు మహావటుంబులుగ నొనర్చింది. ఆ సందర్భమున
నే కాభిసారమున నేన చేసికో ఎవరు తక్కువ నేన చేసికో
నుడివ గాబిన. మహావృత్తియును పార్శ్వము హైందవము
మున్నగు సందర్భము కా రాగ్యహవానమును ననుభవించిరి. అంద
రును కన్నులతో చూచు నేన చేసిరి. సార్వజనికమున ముగ్ధితియు
సేరిందిది నాకన్నించింది. పరస్పర ప్రేమానిత్యమును సోదరత్వము
వారిమందు ప్రబలింది. సాత్త్విక భోగములు విచ్ఛరింపబడింది.

ఒకప్పుడు వ్యవస్థాంతరమును పరిశీలింపుడు. ద్రవిడసంఘము
 నాయకుడగు తిలకినాయుడు మూడవసారి సెరసాల కంప
 బడిను. ఆతరువాత మరల 15వయ్యు కలిగినను విధింప
 బడినది. గోరక్షిణియును నానెనిభూమియు సమాఖ్యాసించు
 వలెనని గలభిగావరి. మేమునుపురమును బయలుపరిచిను.
 దానిలో నెద్దరు మహమ్మదీయులును ఒకయూను
 డునును మమ్ము గలసికొనిరి. కుర్రతెనొక ప్రాంతమునవలెను
 సమాఖ్యాసించుటకు 2 మహమ్మదీయులును ప్రాంతపుడును
 యూనునును త్రైపుపుడును మేనుండరమును కలసికొని
 తిను. మేము మాపునెకామె తనవెద్దకుమారునిపై నానుకొని
 నిలువబడి యుండెను. కనులవెంట నకుర్రుధారులు సంతకధారగ
 నానునారు ముండెను. ఆమె నిండుయూలూలు. 4-5 గోబులలో
 ప్రసవించుటకు సిద్ధముగ నుండెను. మేముండరము గలసిక
 కులుంబునునకు శాంతికలుగునటుల ప్రార్థించితిమి. పిమ్మట
 మాల్గిగాను మహమ్మదీయులొకమతొకొన్ని యువకులుగోర్త
 లను పలికిరి. మేముగూడ కేవల కొన్ని మాటలవాడితిమి.
 మామడు. పరుల పరిగ్రహము ప్రేమానుసి ప్రవాహమును గాత
 కన్దనియములరికట్టెలవా? ఇదియే గంధగారి పరిగ్రహము
 నాదర్శము.

విజయము పొందుచున్న మరొక గొప్ప-కావ్యమును, విశాఖ-సముద్రమున
 మాంస-పాక-కావ్యమును, మృత్యు-పాక-కావ్యమును, గంగా-కావ్యమును
 పాప-కావ్యమును, భాగ్య-కావ్యమును, యజ్ఞ-కావ్యమును, ముగియుచున్నది.
 ఇతరులు నేటి యానందమును, పలుకుచున్నప్పుడు, నీ కవి
 పాపమును, యజ్ఞమును, భాగ్యమును, మృత్యువును, గంగాను,

ప్రాశస్త్యములతో చెరసాలలో నున్న పురుషులకు కౌన్సు
తో నాన్వేషణలతో జనపదాములను పక్కముచేయుటచే వా
రందరునుగూడ నాహారమును వర్జించి యుపవసించిరి.

విశయమును సామ్యజీవమున త్రేమములని గంధిగారి
నమ్మకము. భౌగోళికరాజకీయము దుర్బలమునయును, వెక్కి
కోగములును దురితములును దానివలననే కలుగుచున్నవనియు
నాయన భోగించుచుండుట, శరీరమున మాంసమును కాకుండ
చేసి దానినిగృహమునందుచి తోడ్కొనిపోయియుండుట అనవ
రము. ఇతరులనుగూడ తనవలెనడచుటయుచేయుటనల కలుగు
నానంద మొకటితప్ప దీనికి సాటియగు నానంద మాయనకింకొ
కటిలేదు.

నేనుజోహన్నుబర్హంగంధిగారు నివసించెట్లుగామున
నుండియే దీనిని వ్రాయుచున్నాను. ఆయనపరమమహాత్మ
రణము చుట్టుచుట్టబడియున్నది. ఇతడు జీవయాత్రగడవిన
పునికన్న గర్భమాండ్యములను తట్టుకొనకాశమును కలి
గింపగల ప్రజలుండురని యూహించుటకైన సాధ్యముకాదు.
మాంసమును వృద్ధిచేయించునది యన్నియును ప్రత్యక్షముగ
పరిత్యజించుచున్నది. క్షిప్రము ప్రాణదానునిటుల వర్ణించెను. ఆ
వర్ణనలతోమును గంధిగారికి చక్కగ నన్వయించుచున్నది.

“చేయదగినదని తోచిన కార్యమును నిర్వహించుట
కాయన తనధనమును తనశక్తిని సంపూర్ణముగ ధారవోసిను.
గౌరవము తనంతచాలభించినపు డాయన దానిని స్వీకరించెను.
చేయకు మరయుననుగల పట్టణములను ప్రజలనుగూడ నాయన
చూచెను. పట్టణములను ప్రజలనుగూడ నాయనకు వినియొన
రించి గౌరవించుట చేపూచెను. తానుధరించిన వస్తువును ధరిం
పవలసినదని తీరినపుడు విసర్జించువానివలెనే ఇపుడావిషయ
ములనున్నట్టి నాయన విసర్జింపవలసిగెను.” అను నీవర్ణనము
మన మిత్రుని యధార్థ గణన వర్ణన మే. ఆయనకు
యుక్తమతితోచినదాని నాయన నిర్వర్తించుచు నున్న ప్రజల
గౌరవించిన నంకికరించునగాని యందులకు గర్వపడెడు. వాని
నాపని తీరగనే విసర్జించుచు. “మనదిని నిర్వర్తించుటవలన
నగౌరవమునచ్చునా? పూర్వభర్తనివలెనే గంధిగారు ఇతరులకు
విసరాలి సంక్షేమముల నాలకించుచు, భుంకకకర్మచేసికొంద
నిదుకొని భిక్షాసాత్ర చేతలూని జంకవర్తమును నడుమునకు
చుట్టుకొని నిండుసంతృప్తి నూచించి మందహాసము మోమున
తాండవింప నాయన చివరలన లేచిపోవును.

“తన్నుతాను నిర్జించుకొనినవాడే తత్వజ్ఞుడు” యను
వాక్యము గంధిగారికి చెల్లినది. పూర్వభర్తని వర్ణనము పూస
బ్రుచ్చినట్లున్నయించినది. చెన్నపురిలో నాపుణ్యదండముల
భూమకటమునుండి దిగినపుడు వారి యాకృతులను చూచినం
తనే పరమవైరాగ్యము యూర్జితమిచ్చినట్లు కనబడినది. చిరు
మాపుగల తెల్లయిజారును అట్టిదే యొకటడికినీని ప్రాంతిగు
నొకటాడేని ఆ మహాత్ముడుధరించెను. అట్టిచేలమునేయూ
సాధ్యమజిహ్వాద ధరించి మేలిముసుగు వేసికొని యుండెను.
మెడను వేయబడిన పుష్పవారముల నామాన్యుడు శక్తిమయై
నిలువబడి తినివేసి చేత దాల్చియుండినపు డాయన చూడగ
పట్టాభిషేక సమయమున బాసకీమాత కంఠమున వేసిన పచ్చల
హారమును తీసివేసి యా పచ్చలలో దేని యందైన క్రితము
చందుని యాకృతి కనబడుచునేమో యని పరీక్షించుచున్న
భక్త్యాగ్రణ్యుడగు నంజ నినునాడు స్మరణ పథంబునబడును.
గంధిగారట్టి యేకాంతభక్తులు కేవల విరాగులు ఆదంపతు లిష్ట
దు నిశ్చయముగ వాన పృథ్వుముననే ధరించుచున్నారు.

“గంధిగారిట్లు పరిహాసపాత్రమున నలివినయ మేమి
యును కనబడలేదు. ఆయన భావనాపృథ్వుని నిశాగియె
ర్లునను ఫలభిక్షుడై యైనను పండ్లను ఫలభిక్షములను మాత్రమే
తిని తినించువాడే యైనను మానవకోటిని నేవించుటయందు
మాత్రము ఆయన భావనాపరమమై మెలంగలేదు. కార్య
నిర్వహణ పృథ్వును వెల్లడించెను. గంధిగారు గూడ
సామాన్య మానవులందరికలనే ప్రవర్తించినవో ఆయనకుగల
ప్రజ్ఞాతీక్రమములన ఆయన యేరాజ్యాంగ కార్యనిర్వహక
సభయందో సభ్యులను బడయగలిగియుండును. అట్టియధికారము
తో మొదటితరగతియందెల్లో ప్రయాణముచేసి నైవేద్యలలో దిగు
సరికాయన గౌరవాన్ని భంగపరచుకొన్నయందును, ముట్టు
నెట్టి మోహమునందెల్లోనెక్కి విడిచియుండుట గాని మేడకు
వెళ్లి ముగియు విడిచివెడలును. అటులగాక గంధిగారు సా
మాన్యమానవుల కందరానిష్టమును పొందగలుగుటచే ఆయన
దరిద్రునివలె వచ్చెను. కాని ఆ దరిద్రమామునకు కలంపజాలినది
గాక. భగవదాని ప్రభువులన లభించు వస్తువులనుగాని
ఆయన కోరుటలేదు. ఇటుల దక్షిణదేశాల్లోని వర్ణనము

ఆయన కొనంగబడిన స్వాగతముతో జీవితమున నడచుగలుగు
దురా? ప్రపంచమున నెందరో గంధులుండిరి. వారు ప్రపంచ
మున కంతయో మేలుచేసిరి. ఈ ప్రపంచములోని ప్రజల యభి
ప్రాయములప్రకార మట్టివారు స్వవిషయమున నెట్టిమేలును
కలిగించుకొనలేకపోయిరి.” అని త్రిముప్పత్రిక వ్రాసిన
విషయమెంతయును భావనాపాత్రము.

శ్రీయత మోహనదాసు కరచందుగంధిగారికిని శ్రీమతి
కల్పాదేవియై గంధిగారికిని స్తోత్రప్రతి సమర్పణము:—

గంధిగారు ప్రపంచముననే యుండి యుండినవో
నాత్మశక్తి తత్వమును గ్రహించుభాగ్య మాయనకు కలుగకయే
పోవును. సాత్విక నిరసనమున దేశమున నవకాశము కలు
గనే కలుగదు. దక్షిణాఫ్రికాకు వెళ్ల వలసిన కార
ణ మేర్పడుటవలననే గంధిగారు ఆత్మతత్వమును పూర్తిగ
గ్రహింపగలిగిరి. శత మాతృసేవా విధానమును నిర్ణయింప
వలసిన యావశ్యకతగూడ లభించినది. సర్వప్రపంచ వ్యాయ
స్థానమున భారతదేశ గౌరవసాహస్ర మిశ్వాయవాదివిటుల
వాదించెనే తత్కార్య నిర్వహణమున రాజనీతిజ్ఞులను కార్య
దక్షత నెటులనెల్లడించెనో మన మందరమును విశగలిగియే
యుంటిమి. వ్యాయవాదులకుండదగిన యుత్తమకార్య కార్య
మునకుతోడు సానుభూతిల కలంకారముగనడర్పనముగూడ
నీ మహనీయునియందు యూర్జితమిచ్చెను. దేశోద్ధరణమునకు
గంధిగారవలంబించినపు విధానము సుప్రసిద్ధులును దేశభక్త్యాగ్ర
ణ్యులును రాజనీతిజ్ఞులును క్రితకేసులయిన గోఖలేగారు
మన దేశోద్ధరణమున కవలంబించినవిధానము కాబాలదని నేను
తలంతును. గంధిగారు చేయబోవు ఆంగ్లదేశమందలి మహా
జనలయెదుట భరతఖండవిషయములను గూర్చి గంధీరముగ
మనస్వనించుట కాబాలదు. శాసనసభలో ప్రజల ప్రశం
ముల నొనర్చుటయన కానేరదు. అపని ప్రజలపద్యను ప్రజల
కొరకు ప్రజలవలననే జరుపబడవలసినదిగా నుండును.
ఏదేశమున కేవలమును సంఘసంస్కర్తలగు వారేగాక మహా
త్ములగు సానుభూతిల వనకరించినో అట్టిమహారాష్ట్ర దేశ
మున గంధిగారుద్భవించిరి. ముప్రసిద్ధుడగు శివాజీ మహారాజు
గూడ దీని సానుభూతిలనుకొని కడుగుదాటకుండ యావత్తి
వమును వెల్లంగియుండెను. గంధిగారుగూడ నామహారాష్ట్ర
మున నుద్భవించిన సానుభూతిలయని నా నమ్మకము.
వొల్లింటి సానుభవ మికాకాముగనైయును కాదుగాన కాలా
తియుగ నిట్టి నేమమును వీరు ధరింపవలసిన వారైరి.

దక్షిణాఫ్రికా దేశమునందు కేవలము పామరులగు ప్రజ
లను చేరదీసి ఈ మహాత్ముడు వారి నత్యద్భుతోత్సాహభరితుల
నుగా నొనర్చుటయె. సంపూర్ణాత్మశక్తిని వారు గ్రహించు
నట్లొనర్చు గలిగెను. అట్టి యద్భుతశక్తి నాయన కలిగించుట
వలన నాయన మహాత్మ్యమునకు దక్షిణాఫ్రికాయందలి కారి
రక శక్తులేగాక ప్రపంచమునందలి కారిరకశక్తు లన్నియును
గూడ కంఠమానములైనవి. అట్టిరీతిచే గంధిగా రీదేశమున
గూడ కార్యోపక్రమ మొనరింతురని నేను నమ్ముచున్నాను.
దక్షిణాఫ్రికాదేశమున కొద్దిమంది యుండిగానవారి నొకసం
ఘముగచేసి పరస్పరసహకార భావపూరితుల నొనరించి గంధి
గారెటుల కార్యనిర్వహ మొనర్చుగలిగిరో అటులనే ఈదేశ
మున జనసంఖ్య యత్యధికముగనుండుటవలన వెక్కిరింపుముల
నేర్పరిచి కార్యనిర్వహణ మొనర్చుగలరని నేను తలంతును.

ఇప్పుడు గంధిగారిదేశమునంతను కలముదిగురు
న్నారు. ఈసంచారమునకు దేశసందర్శనోత్సాహకారణము
గాదు. ఈమందు నేననిలో నిదంపతులు మూడవతరగతియై
బండ్లలో సంచారముచేయుచున్నారు. ఇదియెల్లసప్రయాణ
మునకు లక్షణముగాదు. మూడవతరగతి బండ్లలో ప్రయాణము
చేయువారు బీదలు స్వయముగ దేశానికిని వారిసాంగత్యము
వలన గ్రహించుటయేగంధిగారి ప్రధానోద్దేశ్యము. ఇటుల మనః
పూర్వకముగ విషయపరిశీలన మొనర్చుట తత్వర లో నే
ముగియగలదు. గంధిగారు పుడు కార్యా
చరణమునకు సహజోత్సాహముతో గడంకెదరు.
తత్కార్య నిర్వహణమున కట్టలగు కొందరిని సన్యాసియను
శబ్దమును సాధకనామ మొనర్చుగలవారిని దేశముకైకొరకు
గంధిగారు సమకూర్చెదరు. ఈపని ఏవిద్యాభివృద్ధులను
నిర్వహింపజాలరు. ఈపని రాజనీతిజ్ఞులవలె మనస్వనించుట
కాదు. సంఘసంస్కర్తలవలె శిశువివాహములనుగూర్చి
ముచ్చటించుటగాదు.

భారతీయ వైద్యములు సామ్యజీవ వైద్యములకు బాసట
యై పోరుటవలన వారుచేయుచున్న దేశసేవా ప్రాశస్త్యమును
తగ్గించుటగాని నిరసింపబడుగాని నేనుచేయబోను గాని యందు

వలననేమో గొప్పలాభ మిదేశమునకు కలుగునని తలపడు
చున్నది. ఇటుల కలుగునని తలంపబడుచున్న విషయములలో
కలుగబోవునవి చాలతక్కువగనుండునని నాకునమ్మకముకలదు
అంగ్లేయ వైద్యములకు బాసటయై పోరుటకు భారతీయులు
వేలకొలది భారతీయోధులనురణరంగమునకు పంపుటభరతఖండ
వాసులకించు సర్వవిషయములను సిద్ధించుటకు తగిన స్వాతంత్ర్య
మును భరతఖండమునకు కలిగింపజాలనిగూడ నేను
నమ్మును. ఆత్మశక్తి విజ్ఞానమే యుత్తమసాధనము. అధికారి
వర్గము (బుర్రాకనీ)వారు ప్రబలవైరుధ్యభావమును పూనియుం
డుటయే దేశభక్త్యవిషయమున కట్టి సహాయమునుగూడ మన
ము పొందజాలకుండ చేయగలిగిన తీవ్రనిరోధముగ నేర్పడినది.
అట్టి వైరుధ్యభావమును వారు కలిగియుండుట కవకాశము
కలుగకుండచేయునంతటి యసాధ్యునిటని వారికి కలుగజేయ
జాలినంతటి ఆత్మశక్తి విజ్ఞానము దేశమున ప్రబలువరకును
గూడ సధికారివర్గమువారు మనకనుకూలులు కానొల్లరు (ఆధి
కోత్సాహము.)

స్తోత్రప్రతినివేదనము.

“మహాత్మా! దక్షిణాఫ్రికాదేశమున మీకు సహచర్య
సహపనోచినవారిలో కార్యదీక్షయందు తీసిపోవని దేశపుత్రు
లను కొందరిని కాంచగలిగినందుల కుప్పొంగుచున్న ఈచెన్న
పట్టణముపక్షమున ఈరాజధానిపక్షమునను మేము మీకు మనః
పూర్వకముగ స్వాగత మొసంగు చున్నాము.

మన కందరకును మాతృదేశముగ నీభరతఖండ నేన సలి
పిన మహనీయుల సంఖ్యగణనాతీతమైనను అట్టి వారిలో కార్య
నిర్వహణమునందు మీకనవచ్చువారు మిక్కిలి తక్కువ.
మిమ్మతిశయింపగలిగిన వారొక్కరును లేరు.ముఖ్యమార్గసంచా
రులును వ్యాయపక్షపాతులునగు ప్రజలుగల ప్రపంచముననే
దేశమున మన దేశీయులు విదేశీయులుగా భావింపబడగూడదో
అట్టిదేశమునందు బీదలును పరాధికారబద్ధులునగు ప్రజల పక్ష
ముని యొకకాటమున వెక్కిరింపునర్చుములు వ్యాయపక్ష
ధాకరముగ పోరుసాగించి అట్టి పోరితమున బాధితులగువారును
తమ మాతృములను క్రితరక్తములతో తడవపడెడు ఒక్క
రక్తబిందువునైన నెల్లరాల్యకుండను సద్భావమునందును రాజ
భక్తియందును కళంకలేకమోము పొందకుండను గౌరవనీయ
మగు విజయమును బడయగలుగునట్లు చేయుట కుపమింపదగిన
కార్యమేనాడు నెవ్వరును చేయగలిగియుండినట్లు చరిత్రయందు
కనబడుటలేదు. ప్రతికర్షణ లధికసంఖ్యాబలాధికారములను
కలిగియున్న వ్యయగూడ మీరవలంబించిన విధానము మీర
బడయగలిగిన విజయమునకన్న సధిక ప్రశంసనీయుముగ నున్నది
రాజకీయ యుక్తితోగూడిన మోటుకత్తిని ప్రతికర్షణ ప్రయో
గించుచున్న వ్యయగూడ చూచువారికందరికి నెందునకును పనికి
రారని తోచునట్టి శ్రీలును పురుషులును సాధనముగాను
ఆత్మశక్తిసాధనముగాను మీరెదుర్చుగలిగి యుండుటను తలం
చుకొనిన నేడుగూడ నది యసంభవకార్యమువలెనే మాకు
తోచుచుండును. దైవవిశ్వాసమును పుట్టుకతోడనే గ్రహించి
యుండుటను తామవలంబించిన కార్యము వ్యాయమైనదని
మిమ్మయందుండును మీ విజ్ఞానమునందు విశ్వాసము గలిగి
యుండుటచేసి మీ సహచరులుగ నున్న వారందరును తమ
సర్వస్వమును గోవిహేవుటకును నిండలకును కళాభాతముల
కును కార్యాహ నివాసమునకును సర్వవిధములైన బాధలను
పడుటకును బుద్ధి పూర్వకము గ నంగీకరించి
వైర్యమున హానిని భరింపగలిగి యుండిరి.
అతిదారుణము లగు నకార్యములను నవరించుటకు సాత్వికనిర
సన యుత్తమ సాధనమని ప్రపంచమునకు చాటగలిగిన వారిలో
చరిత్రయందు మీరే ప్రథమగణ్యులుగా నున్నారు. దక్షిణా
ఫ్రికా యందు గాని ఆంగ్ల సామ్రాజ్యమునందు మరి యెచ్చటను
గాని భారతీయు డెవనామున కింకటితో నగౌరవసహస
ము లంతరించినవి. స్వాభిమానమును సంపూర్ణగడగింపగలుగు
టను ఆత్మవిజయమును సాకల్యముగ బడయగలుగుటకు జీవ
వృత్తమునందు కేవల సామ్యములను కళింపగలగునియుములను
బూనియుండుటను ఆ విషయముల ననుసరించి లేకమైన లోప
మును వక్రతయును కలుగకుండ ప్రగతింప గలుగునట్లుజేయ
మగు సంకల్ప శక్తిని విరియోగింప గలుగుటను, జాతి వర్ణ
భేదము శ్రీపురుష భేదము, వయోభేదము భవిష్యవక భేదము
ఆరోగ్యానారోగ్య భేదము మున్నగు నవైవిధ్యము నినుమంత
యైన పాటింపక సర్వ జీవులయందును సమానముగ మృదుల
విషయ మేమావాత్సల్య భావములను గలిగియుండుటచేసి
మిమ్మి పురుషాంతరములో నివారందరును సానుభూతిలను
యును దైవతత్వములను నిరుపమవిజ్ఞానము నిటుల మానవా
కృతిని యూర్జితమిచ్చి చరియును యావత్ముగ తలంచుచు
న్నారు. ఈకేసరీహాయి మాతగాను పత్ని భర్త మిట్టిదని లోక

Wanted.

కావలెను.

రాజనవాహ సు! అధికవైభావ శు! లు శుక్రవారము
సర్వసంపాదకములు పొందుకొని పోయినట్లుగా ప్రతి తాలూకాకు
యొక ప్రాంతానికి ఇన్ స్పెక్టరు నెలకు రూ. 15-50 జీతము
చొప్పున కావలెను. నెలకు ప్రాంతానికి బట్టెము రూ. 10-00
కూడ ఇవ్వబడును. కావలసినవారు క్రింది గాని పేర్ల వ్రాసిన
దరఖాస్తుపాపము పంపుడు.

కావలెను.

ఆంధ్రదేశము నందలి ప్రతితాలూకా గ్రామ
మునందను ఆంధ్రపత్రిక కక్షమున ఏదెట్లు
కావలసి యున్నారో కావున వారివారి దరఖాస్తు
లను ఈ నెల 30 వ తేదీలోపుగ పత్రికా కార్య
స్థానమునకు పంపి పేసుచున్నాము.

పత్రికాధికారి.

కావలెను

నమ్మకమై ట్టియు ప్రాంతములతో కూడినట్టి
వాణిజ్యమున కొనసాగించుటకు ప్రధాన ఏజెంటును, జలా
ఏజెంటును, డివిజను ఏజెంటును కావలెను. వారికి నెలకు
రూ. 20 లు మొదలు రూ. 50 లు వరకును జీతములు
ఇవ్వబడును. వ్రాగా అలవెస్టుకూడ ఇవ్వబడును.
పనిచేయు సువర్ణతంత్రవర్తనము కలిగినట్లు సర్టిఫికేటులుండ
వలెను. కొద్దిమందిమాత్రమే కావలెను. ఇష్ట మున్నవారు
తొటకే ఈదిగువ చిరునామాకు వ్రాయవలెను.

వి. యస్. రంగను,

ఇండియా ప్రావిడెంటు కంపెనీ,

81-2, లేరువీధి, తిరువల్లిక్కేణి, చెన్నపట్టణము.

మునకు బోధించుటకు సాధ్యమే. ఈమానవత్వము తనభర్త
కొరకే తనభర్త యందే జీవమును ధరించియున్నది. భగవద్భక్తి
కలిగినప్పుడును దారిద్ర్య మలమిగిలినపుడును, సంతోషము
కలిగినపుడును, అపరాధమునందును స్వచ్ఛమగునందును
కారాగృహమునందును మానవ ప్రయాణము చేయునపుడును
గూడ నిపత్రప్రతా లిలకము తనభర్తను నీడవలె ననుసరించియే
యుండెను. మిత్రులనుగూడ మేను స్మరింపజేసిన మాకు
చిత్రకాంతి కలుగును. వారు తమతండ్రి స్వామ్యములకును
భగవంతుని పదకును అధికారులైన జనంపలేదు
మాతృదేశము దనురాగము, సర్వజీవులయందును సమానమైన
ప్రేమ సద్భక్తియు మున్నగునుగుణములేదంపతులయందును
పుంజీహితములుగన్నవో అట్టి దంపతుల గర్భశుక్తియుక్తా
మణులై జన్మించు భాగ్యమువాకిచ్చింది. సర్వేశ్వరుడు పరమ
కృపాపూర్వ ప్రేమామృతమును మీదంపతులయైన మీవు
త్రులయైన నహారముగ కన్నించి మిమ్ము నందినను చిరతరా
యారాగోగృహితులను నొనర్చుచు గాత్రముని ప్రార్థించు
చున్నాము.

మహాత్మామీకును కర్మభాయి మాతగారికిని మరి
యొకసారి ప్రేమానురాగభరితములగు హృదయములతో నీ
చెన్నపురిమున స్వాగత మొసంగుచున్నాము. ఆరు స్త్రీత్ర
పత్రికమును సంఘకార్యదర్శిలో నొకరగునపేక్షగాదు చది
విరి. ఆ పత్రికమును పేటికాకృత మొందించిన గంధి
గారు స్వీకరింపరని కేవలపత్రికమును మాత్రమే సుమర్చించిరి.

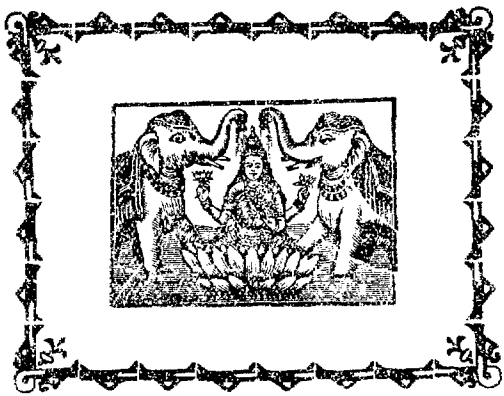
ఈరీతినిపేక్షగాదు సుమర్చించిన పత్రికమును గంధి
గారులేచియునబడి అంజలిపుటంబు సాచిగ్రహించి కరకము
లంబుల మొగిల్చినిలచింతనే కరతాళధ్వను లుమృతముగ
కొన్నినిమిషములవరకును విగాదును లేకుండచెలగినవి.

శ్రీయుతగంధిగారి వాగువాదము

అధ్యక్షమహాశయ! మిత్రమలా రా! ఇచ్చటసమా
వేశమైన మీకును ఈగరవాసులందఱును ఈరాష్ట్రములోని
వారందఱును నన్ను నాభార్యత్యధికముగ గౌరవించినందు
లకును, అభినయమో వ్యక్తమగునట్టిదిగాక విభావప్రకాశ
భానురమనట్టియు మహాత్మరమగునట్టియు నీ రాష్ట్రములోని
వారందఱును మమ్ముల కర్పితగాడ ప్రేమానురాగంబుల దని
సింపదులకును నామామగు నాభార్యమాడుగు గూడ నేను

మీకర్పితకృత్యధనని విన్నవించుచున్నాను. ఆతిథ్యప్రదా
తలంపత్రముననుసారము గలిగించిన ప్రశంసావిషయములతో
మాకర్పణములగునవియెవ్వయిన నుండినవో ఏమనీయునియును
దేశీయులకులను నేనింతకాలమును మాతృదేశమును నూరమై
దక్షిణాఫ్రికా దేశమునందు నేననేను లిగియుంటిని అట్టి
మాకును నీరాష్ట్రముల సాదరభక్తులతో నానిని నేను కాన్పి
నెట్లుచున్నానని మాత్రమే నేను చెప్పగలను. ఈ పత్రికమునందు
వివరంబడి విషయము లానీరాష్ట్ర దౌత్యములైనవో, ము
పరులపత్రికము మాతృదేశమున మాకేమాత్రమైన విభావము
ప్రార్థింపమన్నవో నట్లు లభించినదాని సంతయును మాతృదేశ
నేవాదకాశమునందు సుమర్చించుటకు తగిన సామర్థ్యమును
గదాగ్రమును దీర్చివీరియును నామను నాభార్యకము లభింప
వలయుననిమీరందఱును భారతపుత్రులందఱును నైకకంఠ్యముగ
ప్రార్థించుచున్నవో, అట్టివీరి మామావాక్యమును నేను త
రిమిగొడవై ప్రకటించుచున్నాను (విరుండువినుండు) మేమీ
చెన్నపురికి వచ్చుటయం దమ్ములమేమియును లేదు. మేమీ
గరమునకు రావలసినకాలమును చాలవీరికినిమిడితిమి. మేము
చీర నడవజేసితిమని నామిత్రులగు నపేక్షమగారివలన మీరు
వినియుండురుగాని మేములు నడవజేయలేదు. మీరందఱును
మీ విశాలహృదయములయందు మీరు కొంతగా వాసంగి
యున్నారని మేమెరుగుదుముగాన మేము మొదటకే మీరగ
రమునకురాక ఇతర రాష్ట్రములకును ఇతర పట్టణములకును
వెళ్లినను మీకేమి కొరతకలదనునట్టి నమ్మకము మాకు
కలదు. 1907-8 సంవత్సరముననే నేను నా రాజ్య
గురువులగు గోఖలేగారి యుపదేశమున బడయ నోచితిని.
మరి ఏదోదేశమునందుగూడ నేను గ్రహింపజాలని యు
త్తము విషయమును నుత్తమయొక్క నుస్థిర ప్రభావ
మున గూడ నే నా సంవత్సరముననే గ్రహింపగలి
గితిని. 1907-8 సం.మున నేను మొదట మిమ్ము సందర్శిం
చితిని. నేను మీకపుడు కేరల మరచితుడను. నే నపుడు
నిరాశ్రయులగు ప్రజలవై మీరు కరుణమాపవలయునని
మిమ్ము ప్రార్థించితిని. నేనపుడు మాతృదేశ మందంతటను
గూడ నాసోదరుల కందరికిని ఎట్టిమిస్సితినీగూర్చి విన్నవించి
తినో అట్టిమిస్సితయొక్క గరిష్ఠతను పూర్తిగ గ్రహింపగలిగిన
నాగు మీరే. కాని లెస్సగనామొందించిన వారు మీరే.
కాననే యుక్తాయుక్త విచక్షణయందు మీరగ్రగణ్యులని
నేనపుడే గ్రహించితిని. (విరుడు వినుడు) 1896 వ సంవత్స
రమున మిమ్ము వీడ్చొనిననీ దక్షిణాఫ్రికా దేశమున కేగి
నపుడు ఎట్టి సద్భావములను మీవిషయమున నేను నామాన
సమున నివిధ్యోగినిపోయి యుంటిని యయ్యవియెల్లకు గూడ
పూర్తిగ మీరొక్కొక్క సత్కార్యముల కలన యభాగికిరింప
బడినవని నే నా దేశమున నన్నంతకాలమును గూడ
నేను న్యాభివృద్ధిమువలననే గ్రహింపగలిగి యుంటిని
ఈప్రకారమనావారునే దక్షిణాఫ్రికాలో స్వల్పముగ నే
మైనదేశసేవచేయాలిగనను దానినికోటిగజితుముగ నతిశయో
క్తులతో వర్ణించియున్నాను (లేను లేదు) సాత్వికగ్రగణ్య
దును రాజనీతికోవిదుడునగు గోఖలే మహాను భావుడేదేశము
సంఘమును మోహనవిద్యా ప్రభావమున పరవశ మొనర్చుయుం
డెను. ఆసమ్మోహనవిద్యా ప్రభావమింకను మీమెదికార
మొనర్చుచునేయున్నది. ఆమహానీయుడు నాకొకయోగ్యతా
పత్రికమును గట్టాడించెను. మీరందఱాపత్రికమున చిత్రింపబడిన
కర్ణ సమితిని తిలకించితిరి. దానినిజట్టియే మీరందఱు నాదై
నిట్టి సదభిప్రాయమును గలిగియుంటిరి. మీకునాదైని గలిగిన
ఈసద్భావమే నాకుసంభ్రమమునకులీగించుచున్నది. ఈమాతృ
దేశసేవా విషయమున నీక మందుమేము చేయవలసిన నేరను
గూర్చి నేను నాభార్యయును నిర్వహించదలచుచునీ మీ
రూపించుచున్న నేరనుమీకు సంతోషింతులగుటకు మేమే
టుల నిర్వహింపగలగుదుమను ననుకును నాకు వ్యాధి
లము కలుగుచున్నది. ఏమహాశయ! మీరొక్కొక్క మమ్ము
భింపించుట! పడచొగించి వాత్సల్యమునందు దళాంతము
నకై మాకర్పణకేదా! అప్పులనుగు మమ్మునే మీరంటుల
ప్రశంసించిపుడట్టి నేవాదకాశమునందు తనజీవితమును త్యజించి
నట్టియు తత్కార్యమున దక్షిణాఫ్రికా దేశమున భాముల
బడుచున్న మీదేశీయుల కొరకు తమనీవాకార్యము నీలా
మున సంపూర్తి నొందించి ట్టియు భారతపుత్రులను పత్రికా
మణులను ప్రశంసించుటకు మీరెట్టి యుత్తమ వాత్సల్యము సా
యోగించెదరు? మాతృదేశ గౌరవమును సురక్షించుట కొరకు
నిశ్చలభావముతో సకలభావలను శ్రమలను మాపణలను
అవమానములను సహించి 17-18 సంవత్సరముల ఎలప్రా
యముగల వాగ పును నా రాజ్యని స్వామ్యములను
పశంసించుటకు మీరెట్టి యుత్తమవాక్యముల నుపయోగించె

దురు? (కలకలము) మార్కెట్టును చెనసాలాండి నగలుకునరికి
జ్వరవాదనలన నన్ధిరన్న మాత్రాకట్టయై నీమ్ముల నొక
మాసముననే ఆ వ్యాధివలననే ఈలోకమును విడిచి పరియు
నేనుసంవత్సరముల చిరుకప్రాచుర్యము నొనరించుచునీ
వాలియున్నాను. యుత్తమచేయుటకు నాదక్షిణాఫ్రికా రాష్ట్రము
లము నుపయోగించుట! (నిశ్చయము) ఈ మామావాక్యముల
మునకు భారతపుత్రులందఱునను చెన్న రాష్ట్రమునకు యుత్త
ములని సర్వేశ్వరుడే నిర్దేశణ మొనర్చెను. ఈ మామావాక్య
మీకాలమునందు దక్షిణాఫ్రికా దేశమునను మీదేశీయు
లందఱు ననుభవించిన మహావిపత్తులందు మహాగరమును
నోహనస్వభవంబున్న చెన్న రాష్ట్రములలో నొకసారియో
రెండుసారిలో నాత్మీకనిగ్గుంబోలండ్లమును కామాగ్నిగా
నాన కిట్టి ననుభవించిరి చెన్న రాష్ట్రముని తక్కిన
దేశీయులందఱును చులకనగా మారుమండలను విషయమును
మీరువినియుంటిరా? మహానీయులగుట్టి భారతపుత్రులకును
పుత్రికలకును నేనుపదేశబడనని మీరుచెప్పితిరి. నేనానిదేశము
నంగీకరింపజాలను. వారు కేరల మహాయుధుల నాభారతీయు
లే ఎన్నడును ఎట్టిప్రతిభలమునుగూడ నపేక్షింపకయే నాత్మ
విశ్వాస పూర్వకముగ నేనచేసిన యుత్తములగునారే నాకుప
దేశబటు చేయదగినరీతిని నేనచేయని పాపమునకు పాటుగా
కుండ నన్నుధరించిన వారువారే మహాత్మరులు సాత్వికాత్మ
గమువలనను నిరుపమానముగ నాత్మవిశ్వాసమువలన మహా
హిమా ప్రభూతులగు సర్వేశ్వరునియందు సంపూర్ణముగ
భక్తికలన నేను చేయుగలిగినవనిని వారే నాచేరి చేయించిరి.
వారివలె నేనును నాభార్యయునుగూడ గుప్తవిధానమున
నే నచేయున దృష్టమున ను నోచు మేమెల్ల వా
రికిని తెల్ల మగు నట్లు నే నచేయవలసిన మరద్యము
నకు సాత్తులమైతిమి. మేమెన్నగ్రగణ్యులైన యాస్వల్పసేవకు
మీరంటుల కోటిగజితుముగ నొనర్పగదంగితిరి. మీవలె నేజరామ
రణములకు బద్ధులమును మానవాకృతులమును మీరంటుల స్పృ
హింపబడితిరో అటులనే స్పృహింపబడిన వారమును ఆసహ
యులగు నరులమునగు మామి మిహాసహాయు లేకుండ మేము
చేయుకార్యములను మీరుగూడ చేయంగీకరించకుండ హిం
దూదేశమునందుగాని దక్షిణాఫ్రికా దేశమునందుగాని ఎట్టికా
ర్యముయిన నిర్వహించుట సాధ్యమగునని మీరు తలంచినవో
మీరునిరర్థకులగుదురు. మేము గూడ నిష్ప్రయోజకుల మగు
దుము. మనముచేయుసేవ నిరుపయోగమగునని మీరందఱును
నిశ్చయముగనమ్ముడు. మేమువారికుపదేశకులమైతిమి నేనెన్న
టికిని విశ్వసింపజాలను. వారేమాకుపదేశకులైరి. మేముసాలకు
లమని భావించుకొనిన సాధికారులకును ఎరకి కలుగుచున్న
భాధలు నివారించబడవలసిన యవసరము కలిగియున్నవో
అట్టిప్రజలకును మేము మాధ్యమమును మాత్రమే సలహా గలిగి
తిమి. ఈ రెండు తెగలవారికిని మేము సరిధానకర్తలముగ
నులడుటకన్న మేము చేసిన ఘనకార్యమేమియును లేదు. నా
తిలింద్రులు నా కొసంగిన విద్యను నే నభ్యసించుటవలన
నమామకులగు నాప్రజల విషయమున బాధకు నున్న యంశము
లకు వారి కెగిరించుట నాకువిధి వారు సమయానుకూల్యముగ
నుదారభావముతో నేనచేయ గలిగిరి. భారతదేశసంజన నము
నందలి ప్రాచుభ్యమును వారు గ్రహించిరి. మిత్రకత్తయందలి
భావమును వారనుభవమునకు తెచ్చుకొనిరి. వారే మాకుపదేశకు
లైరి. ఏదేశపుత్రులను పుత్రికామణులను తమ సేవకు
పూర్తియొందిరిగో మీ కొరకును నా కొరకును
దేహత్యాగ మొందించిన మహానీయులెవరొ వారే మీ
కును మాకునుగూడ నుపదేశకుల గురువు గాక.
మనమింకను సప్రాణులమై యున్నాము. లేనే మనము పాప
పురుషుని బోధనలకు చెవియొగ్గి స్వస్థిపరత్యాగ మొనర్చు
మో ఎవరు చెప్పగలరు. ఈదేశపుత్రుల ముగ్ధకింమాత్రమిట్టి
భయమికలేదు. వారు తమవు కొంగిరి. సుయుక్తరాష్ట్ర
నివాసీయు 15వత్సరములకన్న పునగు హరదత్తునిగను పురుష
శ్రేష్ఠునుగూడ దక్షిణాఫ్రికాకొరా గరముననే జీవితమును
మగించెను. మీరు మామింటులవై నిడ చూచుచున్న మకుట
మును ధరించుట కామాన్యములైన పాల్గొను. మీరగి కామనిగ
భారతహృదయము యొక్కను వాత్సల్యాతిశయమును మమ్ము
ప్రమిర్చి నేత్రములతో మాత్రమెప్పుడూచి వాల్గొన్న
వోమ్మకుట కామన జనులు మమ్మును నగియును. ఇట్లు
దక్షిణాఫ్రికాలో శ్రమనొందినవారు మోదపు భాగ్యుల
కారు. మహామృతీయులు క్రైస్తవుల మమ్మును వారకులను
భరతభండమునన్న స్వయంకముల ప్రతినిధులును (ప్రతినిధులు
సంఘమున కంతటికి కలిగియున్న మహాపదభట్టి ప్రతినిధులు
గ్రహింపగలిగారు. భారతీయులకు తమభాగము నేను మోడ్చి
గూడ వారు గ్రహింపగలిగిరి. అత్తొక్క క్రిందమాయమున
కైతితో పోర్చుగీసని యెవరే (ప్రశ్నోత్తరము) నీమ్ముల
సర్వేశ్వరుల శ్రీయుతి కంచి కృష్ణస్వామిగారుగాన వందల
ముల నెరింగించిరి. అధ్యక్షులు పుణ్య దంపతులు పుణ్య
మాలాంకృతులను గావించిరి.

ఆంధ్ర ప్రదేశ్

1915-వ సం॥ ఏప్రిల్ నెల 23-తేది

శుక్రవారము.

సంయుక్త పరగణాల కార్య నిర్వాహక సభ.

యుక్త సమయమున భిన్నాభి ప్రాయముల కెడమిచ్చు సమస్యలను జల్పింపరాదని ఎంతయి నముచేసి కొనినను కొన్నితప్పుని సరిగవినింప వలసివచ్చినవి. అయిన నీవిషయముల గలభిన్నాభి ప్రాయము ప్రజలకును ప్రభువులకును పరస్పర ముద్రేకము కలిగించుచుట్టికాదు. అందులో సంయు క్తపరగణాల కార్య నిర్వాహక సంఘసమస్య యుద్ధము కారణముగనే జనించినదనినను తప్పు గాదు. ఈమహాఘోర సంగ్రామము తటస్థించుట చేతనే హైందవ హృదయము హైందవభక్తి మన ప్రభువులకు వ్యక్తమయినది. అందుచేత హైందవనే యుదారులగు హాస్తింజి ప్రభువుమున్నగు వారు మనకు న్యాయముగా నియ్యవచ్చునని తోచినస్వా తంత్య్రములను యుద్ధానంతరము వరకు కొన్ని టిని పెట్టిపెట్టినను కొన్నిటివైనను నేటినుండియే యిత్తమని నిశ్చయించినారు. యుద్ధమునకు హైందవ భూమిచేయు చుండు సహాయమును ప్రకంపించుచు నాంగ్ల భూమి యంతయును పలికినవలయుట హైం దవులలో కొండంతటి యాశలను బెంచినవలయుటకు సంఘములేదు. అట్లుండగా నీదేశము యొక్క నేటికైతి గతులను సంపూర్ణముగా నెరిగినయొక గవర్నరుగారును గవర్నరు జనరలుగారును ఇండి యా కార్య దర్శి గారును సంయుక్త పరగణాలకు కార్యనిర్వాహక సంఘము నియ్యవలెనని యుపక్రమింపగా నెన్నడో భారత భూమిలో సభికారము వహించియుండి ఇప్పుడు భారతభూమి యెట్లున్నదో యెరుగక ప్రవర్తించు కొందరు ప్రభువుల దుర్భిప్రాయముచే నా యుప క్రమము సాగకూడదని ఆంగ్ల భూమిలోని ప్రభువుల సభ త్రోసివేసినప్పుడు నిజముగాకలిగిన హృదయ తాపము వర్ణింపదరముకాదు. ఆ వార్తవిని వివక ముందే భారతభూమియందలి వార్తాపత్రికలన్నియు నునొక్కమాటుగ ప్రభువుల చర్యనుఖండించినవి. హైందవభూమి ప్రజలును సభలనేకములు జరిపి అందు తమకు నాప్రభువుల సభ యొనర్చిన తీర్మా నము నెడగల యసంతృప్తిని స్పష్టముగా తెలిపిరి. ఇంకను సచ్చలచ్చుట సభలు జరుగుచునేయున్నవి క్రూరప్రభువును హాస్తింజి ప్రభువును ని విషయమున తప్పుక పరిశ్రమచేతురను దృఢవిశ్వాసముండుటను చేసి ఈ దేశమునందలి కలనరము తీవ్రముకాలేదు. నిజముగా నొక పరగణా కార్యనిర్వాహక సంఘ విషయము సాధారణ కాలములలో దేశమంతటి దృష్టిని నొక్కించియే యుండజాలదు కాని ఈ సంఘనిర్వాహకున హైందవరాజకీయ స్వాతంత్య్ర మొక కొంతనిలిడమైయున్నందున నితరుమునదిని దేశజలనందని మేల్కొలిపివేసి. లిబెరలు ప్రభు వులు మన స్వాతంత్య్రముల నెంత మెంచదలంచి యెంతజాగ్రత్తగా నెంతకొలదిపాటి మార్పును తల

పెట్టినను ఆంగ్ల భూమిలో ప్రభువులసభ యొకటున్న దనియు అందలిసభ్యులు ఇదివరకు మన భూమిలో సభికార సూర్యహులయు ప్రవర్తించినవారు అట్టి మార్పులనుగూడ తమ శక్తికొలది యెదిరింతు రని యు నిచ్చటి ప్రజకు నర్థమయినది. మన లిబెరలు ప్రభువుల కార్యక్రమము జరుగవలె ననినను మన మెప్పుడును జాగరూకులము స్వయముగా పరి శ్రమ చేసి మన లిబెరలు ప్రభువుల యుపక్రమము లను మనముసంపూర్ణ ముగా నామోదించుచున్నా మని తెలియఁచుట యత్యవసరమనుట స్పష్టమ యినది. మనము మన లిబెరలు ప్రభువులతో నేకీ భవించితిమేని కొంతవరకు మేలగుననుటకు సంఘ మములేదు. అందుకు మన చక్రవర్తి శ్రీజార్జిగారు ప్రభువులసభయొక్క తీర్మానమునకు నిచ్చినప్రత్యు త్తరమే నిదర్శనము. సంయుక్తపరగణాలలో నొక కార్యనిర్వాహకసంఘము నెలకొనవలయునని ప్రక టించుటకై యిండియా ప్రభుత్వమువా రొక మహా దాను సిద్ధముచేయగా దానికి ననుమతీయరాదని ప్రభువులసభవారు చక్రవర్తిగారికి తమతీర్మానము చే నివేదించుకొనిరి. ఆతీర్మానమును చక్రవర్తిగారు త్రోసివేయలేదు. అంతవరకును ప్రభువులసభను గౌరవించినారు. కాని ఆకారణముగా సంయుక్తపర గణాలకు కార్యనిర్వాహక సంఘ మేర్పడుటకునిలు తీ నట్లొనర్పలేదు. చక్రవర్తిగారు విస్పష్టముగా ఇప్పు టి మహాదానునసరించి ముందుకు జరుపరాదనియు మంత్రులకు నుచితమని తోచునేని సరియొక మహాదాను సిద్ధముచేయుట కేమియు నిర్బంధము లేదనియు నాకుచ్చినారు. క్రూరప్రభువు గారును హాస్తింజి ప్రభువుగారును హైందవభూమికి నివిష యమున న్యాయ మొనర్చి తీరువలయునని కృత నిశ్చయము లయి యున్నారు. మరల త్వరలోనే క్రొత్త యుపక్రమ మొనర్తురని నమ్ముచున్నాము. ప్రభువుల సభ యని పేరున్నందులకు నవమాన పరచదగదని చక్రవర్తిగారిప్పటికి గౌరవముచూపి చి ముందునకు నిట్టిపడవడిని గనుబరచకుండురుగాక యని చెప్పకయే సూచించినారు. ప్రభువుల సభ కీ మాత్రమగ్గము కాకపోదని విశ్వసింపవలసి యు న్నాము. అర్థమయ్యును నాసభ ప్రాత్రతోవయో పట్టునేని మొదటినుండియే తగినజాగ్రత్తతో నీసూచి యుపక్రమము నడుపబడును గాన వారియాటలు సాగిరా జాలవని తప్పక చెప్పవచ్చును. అందరు ప్రభుత్వాధి కారులును మనపక్షముగా నుండు నప్పుడే ఇంత స్వల్ప సంస్కారమునకే యంతపా టసరమగునేని మన పూర్ణాభివృద్ధికై మరమిం కనునెంత పాటుపడవలసి యున్నామో మనప్రభు త్వమువారి కింకను నెంతచేదోడు వాదోడయి కార్య సాధనకు ప్రోత్సాహ మొసంగ వలసి యున్నామో గ్రహించి ప్రవర్తించుట శ్రేయ స్కరము.

రంగయ శ్రేష్ఠిస్తరణ చిహ్నము.

కడచిన తరమునకు తేదిన యాంధ్రులలో సమగ్ర-రంగయ శ్రేష్ఠిగారు ప్రముఖులయి యుండిరి. ఆంధ్రులలో ప్రప్రథమమున పట్టపరీక్ష నందిన కొలది సంఖ్యలో నొక్కరుగ నుండుటచే నేమి క్రైస్తవ కళాశాలయందు గణిత శాస్త్రాధ్యాపకులు గను దేశభాషాపదప్రతుగను నుండుటచే నేమి బహుకాలము విశ్వవిద్యాలయమున నాంధ్రభాషా పరిశోధకారాగ్రేసరులుగా నుండి యాంధ్రులకు మహోపకారము చేయుటచే నేమి ప్రభుత్వము వానికి భాషాంతరీకరణ శాభాద్యగులుగా నుండి ప్రజలయొక్కయు ప్రభుత్వము వారి యొక్కయు సేవమును సమముగా నరయుచుండుటచే నేమి ఇన్నిటికంటె మిన్నగా తమసౌమనస్యముచే సౌశీల్య

ముచే శాంతముచే విద్యార్థులకును సహోద్యోగు లకును సర్వప్రజకును పూజార్హులగుటచే నేమి వారికి కీర్తి దిగంతమయి యుండినది అట్టి వారి గౌరవాధ్యము పిదప సంస్కరణార్థ మేదేని యొక చిహ్నమును నెలకొల్పవలయునని యొక యుప క్రమము 1917 వ సంవత్సరమున వారి శిష్యుల చేతను మిత్రులచేతను ప్రారంభింపబడెను. శ్రీయుత కె. శీతారామయ్య పి. ఎ. ఎల్. టి. గారు కోశాధి పతులుగ నేర్పడిరి. 1907వ సంవత్సరము నవంబరు నెల 15 వ తేది కే. రు. 1,174 లు చందావడియెను. మారులభించిన వృత్తాంతము ననుసరించి ఆవిష మై ఏలాటి ప్రకటనయు 1911 వ సంవత్సరమునర కుచు జరుగలేదు. కాని ఆ సంవత్సరము నవంబరు మాసములో కొందరు దాతలు వ్రాసిన లేఖకు ప్రత్యుత్తరముగా కోశాధిపతి 1912 వ సంవత్స రము ఏప్రిలులో ప్రకటించిన యొక లేఖను బట్టి ద్రవ్యము కొంతకాలమువరకు ప్రోగయినట్లును రు. 3456-2-0 లు చేదినట్లును అందుపై కొంత వడ్డీయయి మొత్తము ఆ ప్రకటన నాటికి రు. 3,714-8-5 లయినట్లును అందులో రు. 1,327-10-0 లు వ్యయపడినట్లును తెలియు చున్నది. శ్రేష్ఠిగారి పటము వ్రాయించుటకు రు. 250 లు అడ్వాన్సు ఇచ్చినట్లు నమూనయి యున్నది. గవర్నరుమంతు పత్రములుగా మిగత ద్రవ్యము కోశాధిపతిగారివద్ద నున్నట్లు స్పష్టమగు చున్నది. నాటికి నేటికి మరల మూడుసంవత్సర ములు గడచినవి. మాకు తెలిసినంతవరకు స్మరణ చిహ్నస్థాపన ఇంకను తలపెట్టబడియుండ లేదు. ప్రజోపయోగమునకు స్మరణచిహ్నము లెన్ని యో కావలసి మున్నవి. వానికి నన్నిటికిని ద్రవ్యము సమకూరవలసి యున్నది. ద్రవ్యము సమకూరిన పిదపగూడ సంవత్సరములు వృథాగా గడచిపోవు చుండ నిచ్చట శోచనీయము. కావున రంగయ శ్రేష్ఠి స్మరణచిహ్నానిధి దాతలును, కార్యదర్శు లును, కోశాధిపతులును త్వరలో పనిబూని నిర్మిం చుచున్నారను నవఖ్యాతి నిప్పటికైన తొలగించి కొనుట మేలు.

ఈనెల 8-వ తేదిన ప్రకటితమయిన యొక యుత్తరువునుబట్టి మనప్రభుత్వమువారు జిల్లాబోర్డు లకు, వృద్ధిపరచబడిన బావులకు మరలిడుటను, 500 జనసంఖ్యకు పె బడిన గ్రామములలో మంచి నీటివసతులు నిర్మించుటకును, మున్నగు పనులకు 5 లక్షలగ్రాంటును పంచిపెట్టిరి. ఆయుత్తరువునందు కొన్ని జిల్లాలకు గ్రాంటులేల యియ్యలేదో ప్రభు త్వమువారు సూచించిరి. దక్షిణకన్నడము, చెంగ ల్పట్టు, కోరాపుట్టులు గ్రాంటు లవసరములేదన వట! మళయాళము దరఖాస్తు పంపలేదట. తక్కి నవి గుంటూరు, నెల్లూరు, తిరుచనాపల్లి మూడు పేర్కొనబడినవి. కాని మహాదాసిద్ధముచేసిన వారి యజాగ్రత్తవలన కాబోలు పైనాలునైన తరువాత, మిగిలిన మూడు అనుటకు బదులుమొనెదము, మిగిలిన రెండనివ్రాయబడినది. ఎట్లైన నేమి ఈజిల్లాల దరఖాస్తులు ఆలస్యమయినవట. ఇందులో మా యెరుటి యుత్తరువును బట్టి చూడగా గుంటూరు నెల్లూరులును రెండునుగలవనుట స్పష్టము. ఈరెండు జిల్లాలును నీటివసతికంత పేరైనవిగావు అందులో గుంటూరులోని మెట్టభాగముల స్థితి ఎరిగినవారికే యెరుకగాని మిగిలినవారు ఊహించు కొనవలెను. ఇట్టిస్థితులలో మన జిల్లాబోర్డులు నచ్చుగ్రాంటులను తమ యజాగ్రత్తచే పోగొట్టు కొనుచుండుట శోచనీయము. జిల్లాబోర్డు సభ్యు లేమిచేయుచుందురో? ఏమి ప్రత్యుత్తర మీయ గలరో?

సంయుక్త రాష్ట్రములవారు తటస్థభావ విధవములు
బ్రహ్మింపుచున్నారు. కాంటు బేకరు స్టాఫ్ గారు లోక రేఖనాపిరి.
ఇందులకు బదులుగా బయోగారు వైరేఖనాపిరి. సంయుక్త
రాష్ట్రములవారు యుద్ధసాధనముల యెగుమతిని నిషేధించు
వచ్చుననియు అట్లు నిషేధింపక బోవుటచే సర్వవీచారి కవకా
రము గావించినవారగు చున్నారనియు సూచించుటబట్టి సం
యుక్త రాష్ట్రములవారు సమ్మతనా రామిగా బ్రహ్మింపుచున్నా
రను సంగతియు గల్పించుటకు వీలగునట్లు కాంటు బేకర్
స్టాఫ్ గారు తమ రేఖన వ్రాసిగనియు ఇది యంతయు వి
కరమనియు బయోగారు వ్రాసిరి. తటస్థభావనిర్దేశ మూలక
ములగు కొన్ని చట్టములను మరొకతనము వారేర్పరచి యు
న్నారు. సంయుక్త రాష్ట్రములవారికిని ప్రస్తు
తము సంగ్రాహదీక్ష వహించియున్న చెండుకత్తుల వారికి
గలసంబంధములం దవ్యోన్య తారతమ్యము గల్పించుటకై
నేదేని తటస్థభావ మూలకమగు సూత్రము మార్చినచో నది
యన్యాయమగును. తటస్థభావ సూత్రముల విడనాడుటగాని
యుద్ధసాధనముల యెగుమతిని నిషేధించుటగాని అట్టి తార
తమ్యమును గల్పించుచుగాన యన్యాయమగును.

కలకత్తా ప్రశ్న 22:—పాదా అండు కంపేనీవారివద్ద నుండి దొంగిలించినది, 21 వేలతోటలు హరినాసువద్ద అన యం శీవావద్ద నుండినననన ఆయనదాననముకొంద చాన్సీ చేయుదాన. ఈ కేసుకు ప్రజా ప్రతినిధి ప్రజా ప్రతినిధి, తీసు నాకు విచారించి జైతత్వముచేసి. ఈతోటలు నుదగ్గమున దొంగతనము జేసినట్లు ఇతడు కుట్రచేసెను. ఇందునతడడు మార్చి 30న తేలిక పోయెదదాన. ఈ కేసుకొ క్రొత్త సాక్ష్యము లేదు. మునుపటి కేసులొని సాక్షులే ఇప్పుడు సాక్ష్య మిచ్చెదరు. అందుచే నుద్దాయిమీద మరియొక నెరము మోపు టగునొకలే. అందుచే ముదాయి విడుదలచేయబడినాడు.

[illegible]

సానిక వార్తలు

ఆంధ్ర ప్రదేశ్ శాసనసభ

కాన్స్టాబుల్స్ ట్రైనింగ్, సాంకేతిక శిక్షణ సా. గ. 1000
చెన్నై రాష్ట్ర మహమ్మదీయ మజ్లిసు, శ్రీ
గండిదండం కాలిఫర్మ, లాల్ బాబు సా. గ. 1000
దక్షిణ హిందూ దేశ బ్రహ్మసమాజము, శ్రీ
నగర్, శ్రీమతి గండిసాగ్విగారికి సన్మానపత్ర
మొసంగుట సా. గ. 1000
మదరాసు లాడ్స్, మార్ వెలియం సా. గ. 1000

సుజనమగల రంజనసభ :— శ్రీ శనివారము రాత్రి
9 గంటలకు నాడుకా పూర్వము కలకత్తా ప్రదర్శన
బడును.

మదరాసు లాడ్స్ :— శ్రీమతి శనివారము
కునకు రండరింగిన మహమ్మదుల గా. సర్ వ్యాసు
మూర్తికొనినాడు గాన బాధ్యత గండిగాన ఆంకి
రించెను.

శారదాగాయనసమాజము :— శ్రీ శనివారము
సాయంత్రము 5-15 గంటలకు మైలాపూరు మార్పుమాడ
పిడి మైలాపూరు బాధ్యకాపాతగాలో పి. ఆర్ శ్రీనివాస
య్యంగారు, బి. ఏ. గారు శ్రీభాగ్యరాజయ్యగారి సంగీత
మును గూర్చిన తమ స్మృతిహోమాస్వాసము సుపర్యసించెదరు.

దక్షిణహిందూ దేశ బ్రహ్మసమాజము :—
శ్రీమతి గండిగారికి స్వాగతపత్ర మొసంగుట తమ శ్రీ
శనివారమునాడు సమావేశము శ్రీ సభ యిదివరలో ప్రక
టింపబడిన ప్రకారము సాయంత్రము 6 గంటలకు గాక
4 గంటలకు సమావేశమగును.

చెన్నై రాష్ట్ర మహమ్మదీయ సమాజము :—
దీని కవునిలవారు శ్రీ శనివారము నాడు అంజ
మానులలో హాలులో సమావేశమై సభగాంచి శ్రీగండిదండం
కుల కాలిఫర్మ మొసంగుదురు. సామాజికలకు మాత్రమే కాక
హిందూమహమ్మదీయ క్రైస్తవ మతాన్ని ప్రముఖుల కందజుకును
కూడ నాహ్వానములు పంపబడెను.

కామన్సు సభ.

లండన్ ఏప్రిల్ 22:— కె. ఎంటుగారు కామన్సు సభలో
ఈక్రింది విషయముల చెప్పిరి:— మన విమానములు ఏయిబ్బంది
లేక చక్కగా పనిచేయు చున్నవి. వైమానికులకు తరిగీకు
చేసితిమి. కొత్తవిమానములను కట్టించితిమి. కాబట్టి కొత్త సేన
లకు కావలసినన్ని విమానములు సమయముచేయుదుము.

పురుగులు, ఈగలు.
ఎండకాలములో పక్షినికులకు పురుగులవలనను, ఈగల
వలనను బాధపడుతుంటే తగిన ఏర్పాట్లు చేయుచున్నార.
మచ్చలవ్వమును వశంపచేయుటకు క్రిమికాస్త్రజ్ఞులు కృషి
చేయుచున్నారు. భయంకరముగా ఈవ్యాధి నాశనమగునని
నేను నమ్ముచున్నాను.

తైలకుల సభ్యులు.
మనసేను అతి ఉత్సాహము, శ్రద్ధ, సాహస
మును చూపుచున్నందుకు ప్రశంసనీయులు.

కరాచీ గోధుమలు

ఇంగ్లండులో విక్రయింపబడుట
లండన్ ఏప్రిల్ 22:— కరాచీనుండి మొదటి రకము
4800 టన్నుల గోధుమలు ఇంగ్లండునకు వచ్చెను. దొరతనము
వారి విధానమునను సరించి కార్తరు 67 షిల్లింగల ప్రకారము
నేడు ఇవి విక్రయింపబడినవి. తక్కిన ప్రదేశమునుండి ఇట్టి
సరకు వచ్చుటలేదు, అందుచేమంచి ధరపలికినది. దీనివలన
గవ్వ మెంటువారికి చాలలాభము| రావచ్చును గోధుమలను
తీసికొని వచ్చుటకు స్త్రీమరులును యేర్పాటు చేయబడినవి.
కరాచీనుండి సరకును తీసికొని వచ్చుటకు చాలస్త్రీమరులు
మార్గాడబడినవి.

ఇటలీలోని గోమధు కేతలిక్కులు.

రోము ఏప్రిల్ 22:— గోమధుగారి మతమును రక్షించు
చున్నవారు సేలో చేరకకరలేదని ఇటలీ గవర్న మెంటు
వారు నిశ్చయించిరి. ఇందుకై రోమున కేతలిక్కు మతము
చాల సంతోషించు చున్నారు.

మెంటు స్త్రీమరు.

బొంబయి ఏప్రిల్ 23:— సార్ సెట్టియను మెంటు
స్త్రీమరు కేటికడయనుకు వచ్చింది. పంజాబుకు టపాలు ఒంటి
గంటకును, చెన్నైకు 1-10 గంటలముదకు కలకత్తాకు 1-40
మినిషములకును బయలుదేరును.

కొలంబో

కొలంబోలో గొప్పచర్చము.
రబ్బరు చెట్లకు నష్టము కలుగుట.
(ఒక విలేజుకుని కథనంబడి)

కొలంబో ఏప్రిల్ 22:— కొలంబోలో చాల
వ్యవస్థాపకములు ముఖ్యము ప్రదేశములో ఆరువట్లము
తెక్కువ వచ్చింది. తరువాత వడగండ్లు వడినవి. ఇవికొడి శ్రు
ద్ధంత ఉన్నవి. ఇదేవిని శనివారమునాడు యెల్లుపట్లము గ్రామ
ములలో నివేషము పడినది మరయు వాయువు శ్రీమముగ
పడినది. ఈకావేల్లా దగ్గర ఆగంట్లలో రమారమి నడువట్ల
వరకు వడినది. ఇక్కడ చాల రబ్బరుచెట్లు పట్టి వెలియ
కొని పడిపోయినవి.

ఒక ప్రమాదము.
మారకొండవద్ద ఒక ప్రమాదము కలిగినది. ఇంటికప్పు
మీద ఒకచెట్టు విరిగిపడి ఇందు తలవారుగొనిన 16 గురు
మాతలకు చాల దెబ్బలు తగిలినవి.

పిన్నావరకు మూషనరు.

పిన్నావర 20:— పిన్నావరకు కమిషనరుగారు శని
వారమునాటి ఉదయము పిన్నావరవచ్చి తొందరపడి మీదఅసా
యంత్రాలను వ. వ. క. దాడు వెళ్లిరి. ఈకాంతములు కాంత
ముగనన్నవి.

బొంబయి కోగము వలనను కొంతమంది నెమ్మదిగ తగ్గు
చున్నవి.

వాటికన్య గారు.
పిన్నావర గవర్న మెంటు మైలాపూరులో హెడ్ మేస్త
రుగనున్న ఇండియన్ విప్లవకావాలిని వాదవాత్కిన్య గారిని
ఇస్లామియాకాలేషన్ వారు కోరగా దొరతనమువారు పంపిరి.
వాత్కిన్య గారు ఇస్లామియా మైలాపూరు హెడ్ మేస్తరుగను
నియుమింప బడునారు.

మదరాసు కార్పొరేషన్

నోటీసు

1904 వ సంవత్సరము మదరాసు మ్యునిసిపల్
3-వ ఆక్టు 240 సెక్షను ప్రకారము పెరంబూరు
భారకాసుల వీధి, వెంకటేశ వధాన్ వీధుల
మధ్యనున్న కుట్టికెట్టి వీధియందు నీటివసతికాను
పనుల చేయుటకు ఆభాగమును యీనెల 23 వ
తేదీ శుక్రవారము నాటినుండి దిగరు వృత్తరుల
వరకు, బుడ్ల రాకపోకలకు వీలు లేకుండు మూయ
బడును.

మ్యునిసిపల్ ఆఫీసు జె. సి. మొహ్దవి
సెషన్సులవర్కు డిపార్టుమెంటు
మదరాసు 20-4-15. ప్రసిద్ధంబు

THE HOME HYGIENE.
A practical Guide to Health.
By Dr. A. M. Masilamoni Mudaliar L. M. S.
A useful book to parents, mothers, and youngsters.
200pp. Price Rs.-1-net.
CHANDRAHASA.—A Drama in English,
By late K. Krishna Rao. B.A., (Sub-Judge, Cocanada)
A little Drama for young and old to Stage or read
Health and Strength Rules.
By Dr. Sri Ram of Panjaub
A presentation booklet useful for young boys and girls
to be had free for 1 anna stamp.
Apply to:— **Hebbbar Brothers.**
Printers, Engravers, Rubber Stamp Makers.
UNGAPPA NAIKA ST. MADRAS E.

నలిశెలు కరక్కాయలు బహిరంగముగా

వేలము వేయుటకుగాను

నోటీసు.

మహారాజుశ్రీ బలభద్రుని చెన్నయ్యశ్రేష్టి
గారి అనుమతిని రాబోవు మేనెల 3 తేదీని గంట
స్తంబమువద్ద 6202 బస్తాలు నలిశెలున్న, 423
బస్తాలు కరక్కాయలున్న, బహిరంగమైన వేల
ము మూలముగా విక్రయించ బడును.

వేలములో బాయపడ్డ ఆసామిలు నూటికి
రూ 20 చొ॥ వెంటనే ధరాపత్తుచేయవలసి యుం
డును. తక్కినసామ్మ, వారం గోజులలో చెల్లించి
సరకు స్వాధీనపరచు కొనవలసి యుండును.

రిప్లయి అందుకొ

భీమునిపట్నం,
విశాఖపట్నం జిల్లా.

450 రూ॥ లకు దగా

కలకత్తా ఏప్రిల్ 23:— ఆంధ్రు అందు కరిపెనీ వారి
కలప సందర్భములో తే-సిల్వరు ఆకు రతన 450 రూపాయ
లను దగా చేసెను ఇతడు కలకత్తా పోలీసునాస్టాంటుపని
చేసెను తరువాత పనిలోనుండి తీసివేయబడెను తాను ఏషియా
టిక్ ఇంజనీరింగు కంపెనీ ఏజెంటునని ముద్రయు చెప్పి కొంత
కలపకు ఆర్డరు ఇచ్చి కలపకు రెంట్లో వేయించుకొనెను. కాని
సామ్మ ఇచ్చులేదు. ఒక వొంగ్ తెల్లగ్రాముకు పంపించి
నందునకు మరి ఒకరు పట్టుకొనిపోరి అతడు క్షింప బడి
నాడు. ఆ సందర్భము సిల్వరు పట్టుకొనబడెను. ముద్రయు
నామినమీద విడుదలచేయబడెను

నమ్మకశ్రోహము.

బాల్టిస్టిన్య ఆన నలిశె నమ్మకశ్రోహము చేసినందు
నకు చార్జి చేయబడెను. ఈ నేరముననుసారముచేసిన ఇద్దరు
లక్కోలో పట్టుకొనబడిరి.

బొంబయి క్రావికిలే పత్రిక.

చందాను తగ్గించుట.

బొంబయి ఏప్రిల్ 23:— మే ఒకటవ తేదీనుండియు
బొంబయి క్రావికిలే పత్రిక రేమోసాయలకు తగ్గించుచున్నది.
బొంబయిలోని చందాదారులు ఇప్పుడు 20 రూపాయలను
చెల్లించుచున్నారు. ముందు 15 రూపాయలుమాత్రమే చెల్లించ
వలసియుండును.

బొంబయి శాసనసభ.

బొంబయి ఏప్రిల్ 23:— బొంబయి శాసనసభ భూనాలో
జూలై 12వ తేదీని జరుగును. అప్పుడు ఈసందర్భపు బడ్జెటు
గురించిన చర్చ తిరిగి జరుగును.

ఇంగ్లీషు మెయిలు. — రైలుబండి సకాలమున
వచ్చునెడల, ఇంగ్లీషు మెయిలు శ్రీ శనివారము సాయంత్రా
లము 4-30 గంటలకు జెనరలు స్టాన్షన్లో బహిరంగ
సిద్ధముచేయబడును; పోస్టుభాగ్యము గలవారి ప్రత్యేకపు
సంచులు 3-30 గంటలకే సిద్ధము చేయబడును.

CONTINUED PAGE 10.
The Punjabi soldiers have proved brave and worthy sons of the province and earned Field-Marshal French's approbation. Out of 52,600 new recruits which was more than 3½ times of the annual average Punjab contributed 26,205. Of these 11,010 were northern Punjabi Mahomedans 8,137 Sikhs the rest Dogra Hill tribes and southern Mahomedans. His Honour then said that war had been the fruitful mother of many rumours and said that the gloomy pessimistic forebodings of some prophets were in striking contrast with the cheery optimism displayed by our soldiers in the field even at the outset when the situation was not without anxiety. His Honour then referred to crimes by some returned emigrants and said that the vigilance of the Police and the co-operation of the people had nipped them in the bud. As regards lawlessness in Multan Division, His Honour said that owing to plague and high prices Mahomedan agriculturists and menials rose against Hindu neighbours and began lawlessness and loot but the situation was well in hand. In some cases better class of Mahomedans co-operated with Hindu sufferers. In others they did not out of sympathy with criminals. Some 1,600 arrests had been made and the arms of the Sircar was long enough to reach all the offenders. His Honour then referred to the report in other provinces that the situation in the Punjab was critical. He would not minimise the gravity of the recent misdeeds but the heart of every section of the community was undoubtedly sound and loyal to the core as witness the magnificent response made by them to the call of the Empire. Indeed he hoped that the Punjab would not only save itself by its own example but would save the Empire by its own exertions by presenting a united front to the enemies both without and within its gates.

A Trawler Torpedoed.

LONDON, April 22.
The trawler "Envoy" has been torpedoed. The crew were shelled after taking to boats.

Mr. Tenant's Speech in the Commons.

LONDON, April 22.
In the House of Commons Mr. Tenant affirmed that all was going well with air service. The difficulties of training men and manufacturing material were being splendidly overcome and he considered that the new army would be adequately supplied with aeroplanes. Precautionary measures were being taken in view of anticipated plagues of flies and insects during warmer weather. Bacteriologists were busy combating spotted fever and hoped he believed they would overcome this dangerous scourge. Mr. Tennant paid a glowing tribute to the spirit of the troops and their valour and courage.

Vatican Guards Exempted from Military Service.

LONDON, April 23.
ROME.—The Catholics are much gratified at the Italian Government's tactful decision to exempt the Vatican guards from being called to colours.

FOREIGN TELEGRAMS.

(REUTERS' AGENCY).

THE GREAT EUROPEAN WAR.
GREAT BRITAIN.Mr. Lloyd George in the House of Commons.
Tribute to Lord Kitchener.

In the House of Commons, Mr. Lloyd George, amid cheers, paid an eloquent tribute to Lord Kitchener's marvellous organisation of the British forces in France.

The Ammunition Used.

He dwelt on the scale on which ammunition was used, quoting a General as saying that his men were fighting for 79 days and nights, and the firing was almost continuous. Mr. Lloyd George emphasised that as much artillery ammunition was used at Neuve Chapelle as in the whole Boer War.

The Drink Question.

He concluded by referring to the drink question, which affected a small minority, emphasising that it would only be approached with the object of increasing munitions. The House of Commons could depend on it that every effort would be made to secure adequate supplies, and he was confident that every class in the community would ally round the Empire. (Loud Cheers.)

Financing of the War.

Great Britain's financing of the war has been most successful. For example, Exchequer balances stand at 100,299,000 against 8,106,000 sterling in 1914. An excellent beginning has been made with sales of Treasury bills under the new system, amounting to 9,431,000 sterling in the first four days.

Increase in the output of Munitions.
The Chancellor Quotes Striking Figures.

LONDON, April 22. The increase in the output of munitions is strikingly shown by Mr. Lloyd George's figures. He said that, taking the figure twenty as the output in September, the subsequent growth had been as follows:—October 90, November 90, December 156, January 186, February 256, and March 383. He said that April would show a much higher growth than this nineteen fold multiplication as compared with September.

The New British Army.

The Enlistments and Interesting Figures.

ALLAHABAD, April 22. The "Pioneer's" London correspondent cables:—Mr. Asquith stated that 217,000 miners had enlisted. This may be supplemented by other totals. 200,000 clerks have joined and about 500,000 from the engineering, building and boiler-making trades, and 100,000 public school men are in the ranks. There is no lack of men, nor will there be any difficulty in the total of three millions sanctioned by Parliament. The Territorial Force has been more than doubled. Recruiting is brisk. Arrangements for clothing, equipment and training are satisfactory.

The British Success at Ypres.
Germans Furiously Fight and Retreat.

LONDON, April 22. An account of the British success near Ypres published in Paris shows that it developed into a bigger action than had been anticipated. The original object was the seizure of a ridge where the Germans' snipers had been busy. The first onset was completely successful, and our casualties were amazingly few. Resistance was weak owing to a tremendous explosion which caused perhaps the biggest crater yet seen in the war. One battalion entered the crater with the loss of very few men from chance shots. Fresh troops rushed up at nightfall and worked strenuously to organise the damaged trenches, but German guns, having the range of the hill, rained shell and shrapnel on it all night, inflicting heavy losses. At dawn the Germans charged vigorously. Their masses were decimated by shrapnel and mowed down by maxims and rifles, but they reformed and continued to advance with desperate courage. More than once they reached the trenches at the foot of the hill, where they were met with the bayonet. The fight was most furious all day, but the enemy retreated at nightfall, leaving heaps of dead and wounded in front of the British lines. The British losses were heavy, but not so great as was anticipated.

Indian Wheat Exports.

Explanation of the Regulations.

LONDON, April 21. A full explanation of the Indian wheat exports regulations and arrangements has been issued by the Indian Wheat Committee appointed to supervise the working of the scheme in London and consisting of Lord Lucas, Chairman, and representatives of the Board of Agriculture, the India Office, and the Treasury. Wheat will be sold in England at market rates through normal channels, and a broker be appointed for chartering freight.

A Committee representing buying firms acting for the Indian Government has been established in London for consultation day by day regarding sales. The method of supplying funds to firms employed as buying agents will be announced later.

Sale of White Karachi Wheat.

A Good Price Procured.

LONDON, April 22. The first cargo of 4800 tons of choice white Karachi wheat was sold to-day under the Government scheme

TELEGRAMS.

at 67-shillings a quarter. C. I. F. inclusive of war risks. Lack of white wheats from other sources were a factor in good price. It is believed that this transaction leaves Government a substantial surplus. Chartering of tonnage is progressing and several steamers have been secured for loading at Karachi at 50 shillings a ton.

FRANCE.

A French official Statement.

LONDON, April 22. PARIS.—Last evening's communique said:—An attack against the trenches which the British captured near Zwartelen had been repulsed. The enemy's losses at this point since April 17th have been between three and four thousand.

Attempted German attacks on Ville sur Tourbe, Champagne, Bagatelle, Argonne and Hartmannsviller in Alsace were immediately arrested. We repulsed seven attacks between the Meuse and Moselle.

The French attack north of Firely resulted in the capture of a trench which is immediately connected with the trenches previously captured. The French gains here in the last few days extend along a continuous front of seven hundred metres.

French aeroplanes dropped bombs on the headquarters of General Stranzin in Woevre and on the electric power-station at Loerrach Baden.

BELGIUM.

Westward movement of German Troops.

A report from Belgium.

LONDON, April 22. Reports from many quarters in Holland show that there is a great westward movement of troops in progress behind the German lines in Belgium.

RUSSIA.

German Aeroplanes Active.

LONDON, April 21. PETROGRAD.—Ten German aeroplanes dropped over a hundred bombs on Bielostock.

TURKEY.

The Prisoners Captured at Shaiba.

LONDON, April 21. The Press Bureau announces that 515 prisoners captured at Shaiba were brought to Basra on Saturday. Retreating Turks Everywhere Disorganised.

Our pursuing parties found the Turks everywhere disorganised and in retreat, both by road and by river in Arab crafts of thirty or forty tons. Twelve of the latter were captured or sunk.

There are now no enemy nearer than Rattabi, eighteen miles northwest of Nakhailah, and nearly fifty from Basra.

Turkish Losses.

SIMLA, April 22. Further reports from Shaiba state that the Turkish losses in the fighting from 12th to 14th April are now estimated at 6,000. These are believed to include three German officers, one of high rank in the Turkish Army, killed on the 14th April.

Turks Attacked by Tribesmen.

It is rumoured that while retreating, the enemy were attacked by some of the tribesmen who had until then been fighting on their side.

The Hurried Retreat.

The hurry of the Turkish retreat was such that they covered 70 miles in three days. At Nakhailah, 16 miles from the battlefield, our Cavalry found seven wagons of ammunition and wrecked motor cars.

AFRICA.

Fighting in the Cameroons.

The Germans Retiring.

LONDON, April 21. After stubborn resistance, the Germans in the Cameroons have retired to the high plateau in the centre of the Colony.

Transfer of Seat of Government.

The seat of Government has been transferred to Yaunde, on which the Allies are advancing.

Allies' Brilliant Successes.

British and French columns operating at different points have had brilliant successes, forcing the rivers with only insignificant loss.

UNITED STATES.

American Peace Mission.

Attitude of the Allies.

LONDON, April 22. It is stated in New York that a high French official visited Colonel House, President Wilson's personal observer in Paris, and told him that so long as the Germans remained in France and Belgium any American peace mission would be resented by the Allies, who refused to be diverted from their task of crushing Prussian militarism.

The Bernstorff Memorandum.
President Wilson's Expected Reply.

LONDON, April 22. It is reported in Washington that the German Government has accepted responsibility for the Bernstorff

TELEGRAMS.

memorandum, taking America to task for supplying arms to the Allies, and it is understood that President Wilson will reply direct to Berlin, declaring that it is Germany's own fault if the Allies alone secure American arms.

Export of arms to the the Allies from U. S. A

Mr. Bryan's reply to Germany's Protest.

LONDON, April 22.

WASHINGTON.—Mr. Bryan has informed Count Bernstorff that the placing of an embargo on the trade in arms would be a direct violation of neutrality, and it is out of the question for the United States to consider such a course. Mr. Bryan's note was a reply to the memorandum from Count Bernstorff, the German Ambassador at Washington, who accused the United States of a breach of neutrality. Mr. Bryan expresses regret that Count Bernstorff's language is susceptible of being construed as impugning the good faith of the United States by suggesting that it was within the choice of the United States to prohibit the trade in arms and that its failure to do so was unfair towards Germany. Mr. Bryan's Government holds that any change in its laws of neutrality which would affect unequally the relations between the United States and the belligerents would be an unjustifiable departure from the principle of strict neutrality, and an embargo on arms would constitute such a change.

GREECE.

Torpedoing the "Ellisfontos."

Great Indignation in Greece against Germany.

LONDON, April 22.

ATHENS.—The torpedoing of the steamer "Ellisfontos" has caused the greatest indignation and will probably lead to a claim against Germany. The entire Press condemns it as an act of barbarism. The "Embros" says "Greece's real reply will be given in a few days."

CANADA.

Canadians in the Ypres Fighting.

The Number Killed.

LONDON, April 22.

Unofficial despatches received in Canada indicate that Canadians have been engaged in fighting south of Ypres, and that hitherto 305 Canadians have been killed in war.

AUSTRIA.

Anti-War Riots in Austria.

Police Stoned. Windows Smashed.

LONDON, April 22.

VENICE.—Anti-war riots are reported from Trieste owing to the scarcity of food. The Police have been stoned and windows smashed.

GERMANY.

The Kaiser in Alsace.

LONDON, April 17.

PARIS.—It has been ascertained that the Kaiser visited Hartmannsweilerkopf in order to encourage the guardsmen.

Aerial Fight.

Retreat and Pursuit.

LONDON, April 22.

Two hours' aerial battle on Tuesday along the Rhine in the vicinity of Balestein was watched by a large crowd. Four Allied airmen were attacked by superior numbers at first and retreated, but later they were reinforced and pursued the Germans.

INDIAN TELEGRAMS

(Associated Press Agency.)

SIMLA.

The King-Emperor's Message.

To Sir John Nixon.

Watching with Pride and Interest.

SIMLA, April 22.

U. M. the King-Emperor has sent the following message to General Sir John Nixon, Commanding His Majesty's Forces at Bastah:—I wish to express my admiration for the gallant manner in which the Nizam's military forces co-operating under your command have so successfully overcome the repeated attacks of an enemy superior in numbers. Please convey to all ranks my appreciation of the spirit and endurance they have shown during the past month. At Home we all watch with pride and interest the work and progress of your columns.

War Cable to H. E. The Viceroy.
Capture of Hill No. 60.

SIMLA, April 22.

The following telegram has been received by the Viceroy from the Secretary of State dated 21st April:—Sir John French communicates further details regarding the capture of Hill 60 which he describes as a position of great importance. The Germans pressed home a determined counter-attack and a stiff hand-to-hand fighting ensued but the whole hill remains in our hands and the ground gained has been consolidated. Our losses are heavy but the enemy's are still more severe.

TELEGRAMS.

The Hardships of British Prisoners.

The British eyewitness says:—According to the civilians from Lieke British prisoners who are kept in the citadel are enduring great hardships. He also gives an extract from a German Officer's Diary showing the brutal treatment towards the British wounded.

Duels.

Yesterday's communiques report artillery duel at various points, incendiary bombs on Rheims, and sharp actions near Saint Mihiel and in Alsace.

Bad Weather in the Carpathians.

In the Carpathians the weather still prevents the troops resuming active operations. Consequently fighting is local and partial and no general battle possible for some time, such action as have taken place consisting of Austrian and German attacks on the positions won by the Russians and which the Russians continue to hold.

A British Submarine Destroyed.

The British submarine "E 15" which ran ashore at Kephaz Point in the Dardanelles has been destroyed to prevent her falling into the enemy's hands. The destruction was gallantly effected by picket boats in the face of heavy fire from the fort only a few hundred yards away.

The Success of Union Forces.

Kutmanshcep a central position in German southwest Africa, commanding many roads and three railways has been occupied by the union forces.

The Premier at Newcastle.

Mr. Asquith at Newcastle said that there was no word of truth in the statement that the operations not only of our army but of our allies were being crippled, or, at any rate, hampered by our failure to provide the necessary ammunition. The urgency of the situation, he said, was due to the unprecedented scale on which the ammunition is expended, and to the shortage of skilled labour in trades most closely concerned and which is caused partly from army recruiting and partly from increase in plant and machinery.

Operations in East Africa.

Lord Lucas describing the operations in East Africa said:—On the 14th November the British occupied the German outpost of Longido and now hold it. In December with the aid of the Naval forces the Germans who had penetrated our territory along the sea coast north of Tanga were expelled and we occupied Jassin 20 miles within German territory but on the 12th January a strong German force attacked this post which after expending all ammunition was compelled to surrender. The German Island Mafia was occupied by us on the 8th January and on the 9th January the German post Shirati on the eastern shore of Victoria Nyanza was occupied. The blockade of the East African Coast has been made thoroughly effective since March 1st.

Plague Mortality.

SIMLA, April 22.

The Plague mortality in India for the week ending 17th April totaled 25,516 against 21,138 cases. The Punjab had no less than 19,257 deaths, United Provinces 3,405, Bihar 1,253, Bombay and Bengal 40, Madras 11, Burma 64 Central Provinces 218, Mysore 49, Hyderabad 155, Central India 70, Rajputana 4, Frontier Province 14 and Jammu 184.

CALCUTTA.

Prosecution Under Arms Act.

CALCUTTA, April 22.

Mr. Keaya Chief Presidency Magistrate, today disposed of a case in which a young Bengalee Haridas Dutt, was charged under the Arms Act, with having in his possession on the 11th October last 29,000 cartridges said to have been stolen from Rudra and Co. On the 30th March the accused was convicted on a charge of conspiracy to commit theft in connection with those cartridges, and as the evidence in the present case was the same as that in the other case the Magistrate thought that the accused could not be charged with another offence on the same facts and same evidence. The accused was discharged.

The Calcutta Insolvency Court.

CALCUTTA, April 22.

We are promised a field day in the Calcutta Insolvent Court on the 1st June for that day has been fixed for the hearing of the application by the Official Assignee for order for annulment of the order of the adjudication in no less than 72 insolvencies. The original order of adjudication in all these cases was made between May and September 1915 and in 45 cases no schedule had been filed. It would be a good idea of the Official Assignee to make yearly report on insolvency, the number of cases filed, the total liabilities and assets as entered in schedules and as realised. Such a report could be made very interesting. Similarly the Official Trustee might issue a report of the estates etc., that come under his charge in the same way as the Official Trustee in England does. There are long schedules in the Gazette on occasions, but what is wanted is a report of operations of these departments.

BOMBAY.

Arrival of Steamers.

BOMBAY, April 22.

The Bombay Chamber of Commerce has been informed that the S. S. "Gartenfels" and the S. S. "Barenfels" left Alexandria en route for India on the 12th and the 17th instants respectively. It is understood that the S. S. "Gartenfels" will probably arrive in Bombay about the 28th inst.

Breach of Trust of a Cashier.

POONA, April 22.

In connection with the Poona Drainage and Waterworks Scheme now in progress Mr. Mandy, the Ex-

TELEGRAMS.

cutive Engineer, charges his Cashier named Janardhan Mohini, which criminal breach of trust in respect of Rs. 837-15-11 which had been entrusted to him for the payment of labourers. The case came on before Mr. H. L. Cross, the City Magistrate, when evidence was tendered to show that the sum in question had not been paid out to the labourers from the imprest account of which the accused was in charge. The case is proceeding.

Candidates Nominated by the Bombay University for the Local Legislative Council.

BOMBAY, April 22.

The University of Bombay have nominated Messrs. K. Natarajan, H. J. Bhaba and N. M. Samarth as candidates for election to the Local Legislative Council in the place of the Hon. Mr. C. H. Setalvad who has resigned after his election to the Imperial Legislative Council. Mr. Natarajan is the Editor of the "Indian Social Reformer" Mr. Bhaba was the Director of Public Instruction in the Mysore State and Mr. Samarth is a well-known pleader of the Bombay High Court.

Official Appointments in Bombay

BOMBAY, April 22.

During the absence of Mr. R. E. Enthoven on deputation as the President of the Committee to visit the principal ports of India to enquire into the claims of vessels which were requisitioned for military purposes, Mr. C. N. Seddon, Inspector-General of Registration, will act as Commissioner of Central Division and Mr. F. G. H. Anderson will act as I. G. of Registration.

Advocate-General.

The appointment of Mr. D. N. Bahadurji to be substantive pro tem Advocate-General of Bombay from the 17th April in place of Mr. T. J. Strangman, resigned, has been gazetted.

British subject at Hodeida.

Lives and property safe.

BOMBAY, April 23.

The Local Government notifies that the Vice-Consul for Italy at Aden reports that the acting Consul-General for Italy in Hodeida has taken charge of the British interests since the first instant and through his strenuous efforts the British subjects are now well treated and their lives and property are safe.

Bombay War Relief Fund.

The Women's Branch.

BOMBAY, April 21.

Lady Willingdon, President, has issued an interesting report of six months work of the Women's Branch of the Bombay Presidency War Relief Fund. Her Excellency, reviewing the work accomplished by the Fund, states that, apart from the substantial work done for St. John's Ambulance at the beginning of the war, the Fund had also contributed articles to Lady Hardinge's Hospital, Bombay, to Ambulance Trains, Bombay Presidency Hospital at Alexandra, supplied comforts for troops, clothing for women and children of soldiers who had proceeded to the front, and also provided Red Cross bags.

After detailing the various other activities, Lady Willingdon stated that no request for help which they could meet was disregarded. In thanking the great band of workers and those who had contributed to the Fund, Her Excellency stated that a spirit of service and sacrifice was abroad, permeating every part of the presidency, animating every community, and she appealed to the women of the Bombay Presidency not to relax their efforts, but to continue to do all that was in their power to alleviate the sufferings and hardships caused by the great war.

The Treasurer's report shows the total amount received as subscriptions up to 15th February as 4,37,915, and the available balance, after expenditure, on that date was 1,41,017. The chief items of expenditure were purchase of materials for making garments 91,125-2-10, purchase of comforts 60,093-5-4, relief 11,377-0-9, including Rs. 3,000 each to the French and Belgian Red Cross Societies respectively, and 1,000 for the Belgian refugees in London.

Bombay Millowners Association.

Annual Report.

BOMBAY, April 22.

The Annual Meeting of the Bombay Millowners Association will be held to-morrow, and, in anticipation of the gathering, the Committee's report reviewing the year's work has been issued. This shows that, after the outbreak of the war, a dozen mills resolved to stop working for some time. But the majority of factories continued to work more or less, having regard to the considerably cheaper cotton with which they were able to work. It was a source of gratification that all through the crisis the cotton industry was carried on with calmness, courage and a spirit of hopefulness which have demonstrated its inherent soundness in spite of the unprecedented depression and many economic difficulties caused by the war in all parts of the world. The problem of supply of chemicals and dyes which had been regularly imported from Germany, the Committee says, presented the greatest difficulty, but what prudence and business foresight could suggest was done. When peace conditions happily prevail, and the sooner the better, it would be time to make respectful representation to the Government on the prejudicial effects of embargo on raw materials for the use of cotton manufacturers in India, which, though disguised, is in reality a protective measure for the benefit of the cotton manufacturers of the United Kingdom. Fiscal autonomy for India has become inevitable. For it is only by such autonomy that staple Indian industries, of which cotton is not the least, can have free and full play. The committee, however, cannot refrain from expressing its unqualified satisfaction at the statesmanlike manner in which the Imperial Government have endeavoured to help all trade interests in the country and the steps it took in January of the current year to restore credit by making available considerably larger cash balances than were ordinarily made available for purposes of commerce and manufacture.

TELEGRAMS.

The Good Ship "Madras."

BOMBAY, April 22.

The Hospital Ship "Madras" arrived at Bombay yesterday, and the wounded soldiers on board were landed in Alexandra Dock.

BURMA.

Justice Young is Unwell.

RANGOON, April 22.

When the Chief Court reopened to-day after the Easter recess it was ascertained that Justice Young who had gone for holiday to Darjeeling had been detained in the Calcutta Presidency Hospital through illness.

Ticca Gharry Strike in Moulmein.

RANGOON, April 22.

The ticca gharry strike at Moulmein still continues this being the fourth week. The gharrywallahs are determined not to renew their licences owing, it is said, to their objection to the present incumbent holding post of Municipal Hackney Carriages Inspector. The loss daily to owners of nearly 702 ticca gharries is reckoned at Rs. 600. Motor cars and buses are doing good business. The owners object to the Inspector on the ground that he is a private coachbuilder, owner of a motor garage and does private business which is in conflict with public duties.

PUNJAB.

The Punjab Legislative Council.

Publishing Disallowed Questions. *

LAHORE, April 22.

To-day's Council meeting was most prolonged. It began with the taking of oath of allegiance by Khan Zulfikar Ali Khan, the new member and ended by the election of the Hon. Mahomed Shafi to the Imperial Legislative Council by a majority of non-official members. After the interpellations which covered a wide and extensive ground the Hon'ble Mr. Barron, Chief Secretary, before introducing certain amendments in the rules of conduct of legislative business called attention to the breach of propriety committed by an Hon. Member in allowing disallowed questions to be published in a certain newspaper. After an explanation and expression of regret by the member concerned his Honour observed that the publication of disallowed questions led to undesirable results, namely, comments on them, which should be discouraged as much as possible. On Mr. Mahomed Shafi proposing an amendment to the new rules the President asked him to put in written suggestions and postponed the consideration of the amended rules.

Military and Transport Bill.

The Punjab Military and Transport Bill was then introduced in a speech giving the whole history of military transport by Mr. Thomson, Revenue Secretary. The New Bill, he said, was consigned to secure improvement in the machinery of impressment and mobilisation with a maximum of promptness and efficiency.

Rai Bahadur Ramsaran Das then moved a resolution proposing the earmarking of 20 per cent of the sale proceeds of waste lands for the sanitation etc., of the new colonies. The resolution was opposed by Mr. Mahomed Shafi and Rai Harichand, but seconded by Bakshi Sohaniai. Sir Michael Fenton opposed the resolution in a lengthy speech pointing out that the ear marking of the revenue was opposed to all canons of finance. The Hon. Mr. Mant, Financial Secretary, said that the resolution was not clear as to certain points which should be explained. The President pointed out that the resolution was based on false premises, and referred to the large grants made by the Government for the furtherance of the object Mr. Ramsaran Das had in view. The resolution was then withdrawn.

The Budget Discussion.

The members then began to discuss and make observations on the budget. Most of them referred to the splendid contributions by the province in the war, larger grants for education and sanitation, technological institute, and lawlessness. Two Sikh members repudiated on behalf of the Sikh community the crimes committed by the returned emigrants who had lost touch with the community and referred to the magnificent valour of the Sikhs on doing battle for the Empire. The official members then replied. The Hon. Mr. Godley, Director of Public Instruction, referred to the delay in framing the scheme of Technological Institute for the U. P. and spoke of the vagueness of the term. Technological Institute would come in time in Punjab. He said that the grants-in-aid were increased and that cost of universal primary education for the province would annually amount to 40 lakhs.

Suppressing Wagering Contracts.

The Hon. Mr. Thomson said that legislation was under consideration for suppressing wagering contracts and said that all classes of recruits could be taken in the Police Service.

Investment of Surpluses.

The Hon. Mr. Mant, Revenue Secretary, was pleased to find almost general approval of the policy of investment of surplus assets and explained that the term "lapsed grants" was really a misnomer and said that 3½ lakhs which was the income from investment would go to education and sanitation. As to the action of the Bank of Bengal in relation to the Indian Banks during the crisis the former was not under the control of the Local Government. As to Industries the Government could not put money in ventures where no commercial man would. He expressed his thanks to the Non-Official Members for their kind reference to his term of office as Financial Secretary.

The L. G.'s Lengthy Speech.

His Honour the President then made a lengthy speech reviewing the whole position. After referring to the financial aspects His Honour said that a country at war was seldom in such a happy position. This was, however, due to the British army and British Navy and referred with satisfaction to the thousands of the flower of manhood of the province doing battle for the King-Emperor in three continents.

కొండపాటలు

(రాయప్రోలు సుబ్బారావుగారు.)

II

ఒక్కనాడు ప్రవాసమందొంటిగాగ
 శరణువెగొమ్మచాయలు స్వీగమయిన
 లలిత నృత్యము నేయంగ నిలచియుంటి.
 అపుడు నెత్తురు గాలు గాయములతోడ
 కాలిసంకలలిడ్చుచు మ్రోలనిలచె
 బ్రాణమడరంగ నా సహవాసి శుకము.
 చిలుకచెలి యగచాట్ల కన్నులను జూచి
 కక్కసించెను మనసు వెక్కిరిపు వెతిల,
 అంతలో శోషిలిన నయచాంతములను
 లేన నెత్తెన లేకట్ల లేననెత్తి
 కరుణనుగు చూపునామయి గురియుచుండ
 నిందు ప్రీతిని వినిచె నీ కొండపాట

* * *

కాకుము నిరాశచే గడ్డకట్టె
 మృదునువుర క్క మెలుకుచున్నది సఖుండ!
 కంటక నిరుంజయు వెత్తుగలవుతోట
 నాద్యులిచ్చామగుటల సయ్యటలాడ!
 విరియనటి కోమలకుల-నీనికుంజ
 పుంజయులను సంవృత్తిగములు వెలార్చు
 బాలభ్రమరము నన్యాయంపంగలేరు:
 సహజ సంవృత్తిసౌందర్య మహితమయిన
 రాగినివిలాసములు కానరావటంబు
 ఛాయలనువి స్ఫరిల్లు మంజుములూరి
 తీవలను తెగదెంచురు తీవ్రమరులు:

* * *

సాదజకులినభ్రమరముల్ మెదలందగిన
 తావులేలేవు! గుప్తవృత్తిములు వెదకు
 రసికులు, లతాశ్రీద్రెంచు మారకులగుదుర?
 పొడుగుగోనీనపాలు రాచోపుసఖుండ!
 మంచి ముత్యాలగులు ధరించగిన
 యోగ్యప్రతీకమారిక యోరైనుమ్మి,
 ప్రణయజనదంతపీడన భాగ్యకలన
 మోవిరక్తిచుబూయు తాంబూలదళము
 తన్నివి సరికట్టు విహీనుడెవడు?
 కన్నెకాళ్లరాణింబు లాక్షరకన్ను
 గోడలకుమెత్తె దలఁచుముదులును గలరె?
 వీణారంతులను వెనకెత్తియల్లె
 త్రాళ్లను భేదమరయని భక్త్యుడున్నె

(చేత)

మందు నిసుకయెడారలు మధ్యమందు
 నీరుగోరురంభలం దెంచగోరు నెవడు?!

(కాల)

భాద్రపదకాళరాత్రుల నిద్రఁబాసి
 నలుగుపాటలుపాడు కోమలుకలరె?

(పాత్ర)

నక్కజోబానును సమర్పణమ్మకొఱకు
 నరయంగలవె? (సహస్ర) నామాళియందు

* * *

ఆత్మవెతిలరాపిడిఁ జెందియడలునెంత
 అంతిమధర రసోదయగునుగీతి;
 పరిమళమ్ములుచవిగొని దరినెట్టి
 భృంగములుల పాటఁబాడించిగాని
 వాంఛితమరందమో యడుప్రసవజనని.
 ఆలకింపుముకొండల యంతికమున
 దొనలతోఁబాటు మధురజీవముఁజిలుకు
 సాటలను రసరమణి కోలాటములను.

III

(క వి త)

జేటలయిన పుణ్యారణ్య వాటికలను
 బుట్టి తివసఁకుమారితోఁ బుట్టుగాగ

(క సంత)

వెంగిలిని నిత్యకోమల స్ఫురణతోడ
 నిగురు ట్టాతునెలల తేతయెండలందు
 సందమనియాడు నిగనిగలాహరించి

(గీర్వా)

గ్రీన్యమాసజేటికలఁ జేతనజలన
 ప్నాంగంధఁ కోజగున్నులు గడిగి

(వర్ష)

గంగిబాతెంత యడికట్టు కొంగుకుచ్చె
 లనంగజాతెడు జలదరేఖాంబులముల
 నందికొనిలాగి చీరగానందగించి.

(శరత్తు)

క్షౌరితసమస్త విశ్వరంగమ్మునందు
 నిండువెన్నెల తెలిచాంది నీలుగట్టి
 మొలకపచ్చలమృగ్గులు పుడవిఁదీర్చి
 భారదోత్సవ భోగమ్ము సలిపెదనసి.

(హేమంతము)

పచ్చిమత్యాల వాయునాల్ పందినెట్లు
 ఉదయసలికాతు పచ్చపయ్యదలుసాచి,

(శిశిరము)

పత్రవస్త్రావహరణ దుమ్మపవళిత
 చిన్నవోయిన కొమ్మల చిన్నలందు
 ఋతుహితస్నాన లాంఛనాతుకమరసి;

* * *

ప్రాణిభోగమ్ము నానందిపథకలిం
 మహదనంతసౌందర్య సామాజ్యమునకు
 వెనువలపుఁ గొన నారాటకెల్లమంటి
 తడిసితిడియని తెలిపట్టుత్రాళ్లనలల
 భావశుకములు బంబాలునడఁగఁబన్ని;
 చిక్కినశివంతములకు సచిత్రమయిన
 అమలవాగ్ధ కేళిరహస్యమధువు
 నామెతలు వెల్లుదాన నోయ్యారముగను

* * *

నాదుసౌందర్య విభవమ్ము, నాదురేఖ
 నాదుకన్నెసింగారమ్ము నాదుచేష్ట
 నాదుగీతియు, నాదుభివ్యభరమ్ము
 సుందరమైన పూగాప్రమానముల్లు
 అస్థలితమైన కన్నెసోమగముభాతి,
 కనుల, బూజించి, మనసుతోగారివించి,
 వాణిచేఁద్రావుచుండి రరీణరక్తి,
 పరిపరిధాల నర్చనాపరులనరులు.

జాలపుష్పము నంటిన పాపమనుచు,
 ముగుడనలేకకు చెఱఁగులమాసికొనిన
 మధురతరుణిమ పూజనామాత్రమనుచు,
 అతుగుసోకిన కడ నెల్లనలుపు లఱువు
 లగుచు ప్రాణకళలు రాజునంద మెంచి.
 కొలుచుచుండిరి భావవివ్వలమున్ను.
 నిత్యకామార తరుణాభి జాత్యనగుచు,
 నింతస్పర్శకలంకము నేని యెఱుంగ.

ఆంధ్రోద్యమము.

ఈనెల 47వ తేదీ మౌనూలులో శ్రీమాక విరేచ
 మూరి భావనాచార్యులుగారి యాజమాన్యముకింద సోక సభ
 గావింపబడింది. అట్టితీర్మానము శ్రీధర వేంకటేశ కట్టారు
 గారు ఆంధ్రోద్యమమును గుఱించి హేతుభూతము, సుప్రకృ
 యరంజకముగను నుపన్యసించిరి.

శ్రీకట్టారుగారు విదేశములకేగి గొప్పగొప్ప కలెక్షుల
 యందుత్తీర్ణలయి సాంఘికశాస్త్ర మందమోటుమైన పాండి
 త్యమును గడించిరి. వీరు కలలదేశములయొక్క సాంఘిక
 శాస్త్రములను చక్కగ పరీక్షించి పఠించిరి. వీరచేరచియింప
 బడిన కొన్ని ఆంగ్లగ్రంథము లిప్పుడు ఇంగ్లాండునందు కొన్ని
 విశ్వవిద్యాలయములలో బతనీయగ్రంథములుగ నిలువించఁబ
 డినవి. ఆంగ్లమునందవారమైన పాండిత్యముగలదు
 మనవేదగ్రంథములు దనితరప్రాచీన సంస్కృత గ్రంథములను
 సమగ్రముగ పఠించిరి. వీరు సంస్కృతమున మృదుమధురముగా
 నుపన్యసించగలరు.

శ్రీకట్టారుగారు మాపురమునకు కుమారు కొన్ని వా
 రములక్రితము విచ్చేసిరి. రెండువారములనుండి యువజన విద్యా
 భిక్షుని సమాజమందిరమానందు ప్రత్యేకసభ లేవ్వచి హిందూ
 దేశముయొక్క ప్రాచీనసాంఘిక స్థితినిగుఱించియు, ఆధునిక
 సాంఘికస్థితినిగుఱించియు, వివిధవర్ణజాతిభేదములను గుఱిం
 చియు, ఆధునిక సంఘసంస్కరణములను గుఱించియు వెల్ల
 ఉపన్యాసముల నిచ్చిరి.

నేడువారు ఆంధ్రోద్యమమునుగుఱించి గొప్పయువన్యా
 సమును జేసిరి. అట్టితీర్మానము నాదుహరింపఁబడిన అంశ
 ములనుగూర్చి విపులముగా ముచ్చటించి, "హిందూదేశాధ్యు
 దయమును అపేక్షించువారలలో నే నొక్కఁడను. అట్టి ఆధ్యు
 దయమును బడయుటకు వెత్తుమార్గములుగలవు. వానిలో
 మూడు అంశములు ముఖ్యమని తలచెదను. నే నేమిభాష్యంశ
 ములు హిందూదేశోదరణకు నోడ్వడు:ని తలంచితివా అట్టి
 పవిత్రాదర్శములతో మారు ఆంధ్రోద్యమమును ప్రారంభించి
 తిరిగిన మీఆంధ్రోద్యమమునందు నాకమోక్షమైన శ్రేయశ్శ
 దు. నేను మీకు నేడు విన్నవింపదలచిన యాడుమూత్రము
 లెవ్వియన:—(1) హిందూదేశము భాషాప్రయుక్త కాష్ట్రము

యగ విభజింపఁబడవలయును. (2) దేశభాషయందు విద్య
 గణపఁబడవలయును. (3) రాజకీయవ్యవహారమున దేశభాషల
 యందే జరుపఁబడవలయును.

హిందూదేశము భాషలనుబట్టి నాష్ట్రవిభజన చేయఁబడిన
 యుడల ప్రతిబాలివారును వృద్ధి జెందుటకు అనకాశము గలుగు
 చున్నది. ఒకేభాష మాట్లాడువారియొక్క ఆచారవ్యవహార
 ములు దేశికభాష మాట్లాడువారి యాచారవ్యవహారములకు
 విరుద్ధములుగా నుండును. పలుభాషలు మాటలాడు వారిని
 ఒకేరాష్ట్రమునందుంచిన సంఘ సంస్కరణోద్యమము అభివృద్ధి
 జెందలేదను. మన ముఖ్యోద్దేశ మగు ఏకజాతీయతకు గూడ
 భంగముగలుగును. ఆంధ్రోద్యమమున హేతుక మైనద్యమము.
 ఈ యుద్యమ మందు వాఙ్మత్యులకుగాని, కవిత్వములకుగాని
 యేవిధమైన వైషమ్యమును గలుగజేయుటకు అనకాశములేదు.
 ఈ యుద్యమము వాఙ్మత్యులకే యెప్పుడు లాభకారి. ఏల
 యన, మీరు వ్యయ ప్రయాసలతో ఆంధ్రరాష్ట్రమును సంపా
 దించితిరని ప్రమలేకయే వాఙ్మత్యులకు ప్రత్యేక రాష్ట్ర
 ముష్టమై నుచుకూరును. ఇట్టి విభజన జాతియోదరణకు నోడ్వ
 డును. దేశభాషాసము హేయ్యను. సంఘభావము వెం
 పొందును.

దేశభాషలయందు విద్యగలవలన దేశభాష లభి
 వృద్ధి జెందుటయే గాక అన్ని శాస్త్రములు భాషాంతరీక రింపఁ
 బడుటచేత ప్రతివారు వారిని పఠింపఁగలిగియుండును. ఇప్పుడు
 విద్య ఆంగ్లభాషలో గణపటవలన మన దేశాచారములను
 చఱచిపోవుచున్నాము. విదేశాచారములను ఆవలంబించు
 చున్నాము. ఇందువలన మన మాతృదేశమునకు గొప్ప ముష్క
 వాటిల్లవై యున్నది. ఇప్పుడే పలువురు ప్రముఖులు మాతృ
 దేశమును పఱచి యున్నారు. కొద్ది దినముల క్రితమున
 సార్వభౌమిక శాసన నిర్మాణ సభలో గా. పానుగంటి
 రామారాయనింగారు దేశభాషయందు విద్యను గణప వలసిన
 దను చట్టమున ప్రవేశ జెట్టినప్పుడు వెత్తుమంది మనహిందూ
 ప్రముఖులేవాఁక వ్యతిరేకాభిప్రాయ మొసంగియుండిరి. ఇప్పటి
 స్థితిగతులనుబట్టి యోచింపగా దేశభాషలందు పాండిత్యము
 సంపాదించినవానికి సరియైన వేతనము లీయక పోవుటచేతను
 వారిని ఆదరించు వారు లేమిచేయు పాండిత్యము నవించు
 చున్నది. మన పండితులు లేమిచే ఆంగ్లేయ పండితులను నాశ్ర
 యించవలసి వచ్చుచున్నది. అందువలన మన ఆచారములు
 నశించి విదేశాచారములు ఆవలంబింప కలసినవచ్చుచున్నది.
 మీ ఆంధ్రోద్యమము యొక్క ముఖ్య దర్శములలో నిది
 యొక్కటియై యున్నందున మీయుద్యమము మిక్కిలి పవిత్ర
 మైనది. కావున ఆంధ్రులందఱు సంఘభావమును బూని యొక
 ద్రవముగా ఆంధ్రదేశాధ్యుదయమునకును ఆంధ్రభాషాభివృద్ధి
 కిని ప్రత్యేక ఆంధ్ర రాష్ట్ర నిర్మాణమునకును ప్రయత్నిం
 కురు గాక!

రాజకీయ వ్యవహారములు దేశభాషలయందు పురుట
 కలన విదేశీసంపర్కము నశించును. విదేశీయుల ఆచార వ్యవ
 హారములలో మనము చొరపడుటకు మారుగా వారే మన
 ఆచారముల నవలంబింపవలసినవచ్చును. అట్లుచేయుటవలన మన
 జాతికి విదేశీయులు రావలసియుండును గాని వారిని మనము
 ఆదర్శ పురుషులనుగా నుంచుకొనుటకు అనకాశముండదు.

చెన్నపురి రాజధానియంద నేతలులకు ఆంగ్లభాషయందు
 పాండిత్యము సంపాదించవలసిన యున్నదిగాని అది కలలోని
 మాట. ఎన్నటికిని ఆంగ్లభాషలో మనకు పరిపూర్ణపాండిత్యము
 అబ్బుట దుష్టభము. అట్టిప్రయత్నము మనభాషయందు చేసిన
 యెడల ఎప్పుడు లాభకారిగా నుండును.

వర్తక క్యాపార విషయములు ఆంగ్లభాషయందు ప్రక
 టింపబడినయెడల మనవర్తక మెట్లు వృద్ధిజెందును. మనవర్తకుల
 మాతృభాష ఆంగ్లముకానవేరకు ఆంగ్లములో వ్రాసిన విషయ
 ములు మనవర్తకమున కెటుల లోడ్వడును. కాన మనవర్తక
 మెచ్చుటకే వెంపొందజాలదు. వాణిజ్యవిషయక ప్రకటనలు
 దేశభాషలందెప్పుడు ప్రచురింపఁబడునో అప్పుడే మనవర్తకము
 కిల్లును, మొదలైనవి వృద్ధిజెచ్చును.

కావున ఓ ఆంధ్రీయహాజరులా! మీఆంధ్రోద్యమము
 మిక్కిలిపవిత్రవంతమైనది. మీఆదర్శములు ఆకాశములు. మీ
 ఉద్దేశము ప్రశంసనీయును. కాన మీరు వెనుడియక ఎన్ని
 యొక్కట్టులువాటిల్లినను మీయుద్యమమునందు పట్టునవిడువక
 కొనసాగింపఁ గోరుచున్నాను. మీరీయుద్యమమును పా
 సాగించినయెడల మీరు హిందూదేశమున కంతకు మౌగిదర్శకు
 లయి యుండురు.

పతి యువన్యాసాంతరము శ్రీకొండ వెంకటప్పయ్య
 పంతులు గారు కట్టారుగారి యొక్క యువన్యాసమును
 భాషించుచు ఆంధ్రోద్యమమునుగూర్చి తాము గుంటూరు
 పురమునందుపన్యసించుట సమజస్సుగాలేదనియు ఆయ్యది

సంఘటనల కనిపించినప్పుడు ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి. ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి. ప్రభుత్వం తగిన చర్యలు తీసుకోవాలి.

వృత్తాంత లేఖలు

హైదరాబాద్ లు.
(మా విశేష వార్తకండి)
సాంకేతికములు.

నెల్లూరు ఏప్రిల్ 21:- శే 12 ని మొదలు శే 15 ని వరకు అయిదానాల్ల దొంగతనములు జరిగినవి. రెండుమాడు మేలు దొంగలపాత్రై నవి. కన్నము జేసిన ఇంటికే మరల కన్నము పెట్టి దొంగిలించుచున్నారు. ఎరుట నిలువబడి తగవులాడియు నూడబెరుగుకొని పోవుచున్నారు. పోలీసువారు హెచ్చరికపడ కోరుచున్నారు.

దేవాలయము.

రంగ నాయకుల పేటలోని ఆహోబిలమతము, దేశిగిరల దేవాలయము అను రెండు శైవాలయముల దేవాలయమున తగవులు బలమగుచున్నవి. ధర్మకర్తల లాఠాఠియేదన్నను నూరకుండనిచ్చుట కనుపడదు.

రెండవవార్త కేసుపేయరు ఆపోనియెవక మీటింగు

17-4-15 నది జరిగినది. నెక్రటర్గ నేలటూరు రామానుజాచార్యులు బి. ఎ. బి. ఎల్. గా శేవరయ్యకొనబడిరి. కుప్పలెత్తుట సరిగానుండునందులకు కొఠాయినీరు సరిగరానందులకు విచారణజరప తలపెట్టబడినది

డిప్టి కలెక్టరుగారి హెడ్ గుమస్తాగారు.

వీరిధర్మమున కరణము లిచ్చుకొనుచుండిన మామూళ్లు తప్పినదని కరణములు స్తుతించుచున్నారు.

ఎలుకలు.

ఒక అంగడిలో చిట్టెలుకజోహాగా నిలికికొన్న ఎలుక తలను మరకొన్ని ఎలుకలుతిన్నవి. సజాతి జంతువులతినుట వీనికి సాచారమా?

20-4-15 నది ముత్తరాజు సుబ్బరామయ్యగారి పాతశాలకు సంబంధించిన చర్చాసంఘపు సాంవత్సరీకోత్సవము (బ్ర.శ్రీ. వే. వెంకటరాయశాస్త్రిగారి సభాధిపత్యము క్రిందజరుపబడినది.

బందరువార్తలు.

(మా విశేషవార్తకండి)

క్రిందవార్తకండి దీనజనసంరక్షక సంఘము.

బందరు ఏప్రిల్ 20:- ఈ సంఘముయొక్క సప్తమవార్త కోత్సవమీ నెల 18 వ తేదీ ఆదివారము శాస్త్రముడిచిందబర్తరావుగారి యాధిపత్యముక్రింద జయ ప్రథముగా జరిగినది. ఈసంఘము మాపట్టణములో మిక్కిలికొనియాడదగిన ఉపకారము చేయుచున్నది. ఈసంఘముక్రింద నాలుగు రాతిపాతశాలలు పట్టణములో నలుప్రక్కల స్థాపించబడి బీదబాలురకు ఉచితముగా విద్యనేర్పబడుచున్నది. ప్రతిపాతశాలలోను ఇద్దరు ఉపాధ్యాయులుండి ఘూరు 50 మంది విద్యార్థులుచదువుచున్నారు. గతసంవత్సరపు కార్యనివేదనను బట్టిచూడ ఈసంఘము నకు చంకాలకల్లును విరాళములకల్లును రు 890 లకుపైగా వచ్చి రు 900 లకుపైగా ఖర్చుకాబడినది. శ్రీ శ్రీ బోధామహారాజిగారు బాలికలకొరకు రు 2000 విరాళ మొసగియున్నారు. అందులపైకల్లు గతసంవత్సరమంతయు మాపట్టణము నందలిబాలికాపాతశాలలో చదువు ఇద్దరు నితరువులకు నెలకు రు 5-0-0 చొ॥ విద్యార్థి వేతనమిచ్చుచుండిరి. ఆయిద్దరు విద్యార్థియును సంఘసేవచేయుటకు వాగ్దాసముచేసి యెంకో శ్రద్ధతో విద్యభ్యసించుచుండిరిగాని దురదృష్టవశమున ఘూరు 5 రోజులక్రిందట ఒకరును, 4, 5 రోజులక్రిందట ఒకరును కాలముచేసిరిని వినుటకు మిక్కిలి దుఃఖకరముగానున్నది.

ఈసంఘము బీదబాలురకు విద్యచెప్పటయేగాక, బాలియపండుగలను జాతీయమహాపురముల వర్ధంతులను జరుపుట, వికలాంగులకు సహాయముచేయుట మొదలగు నితర మహాత్మాగ్రములుగూడ చేయుచున్నది. అయినను మా పురవాసులు ఈసంఘసభ్యులకు తగినంత ప్రోత్సాహము చేయుచున్నట్లు కనుపడదు. సంఘాధ్యక్షులకు ముద్రాపాత్రీ, వేమూరు రామచంద్రరావు బి. ఏ. బి. ఎల్. గారు నెలనెలకు గొప్పచందా నిచ్చుటయేగాక సంఘాధ్యక్షునికి నిరంతరము పాటుపడుచు పురసమల కృతజ్ఞతకు పాత్రులగుచున్నారు. వారి దానములు గుప్తములు. వారిదేశాభిమానము నిరూపము. వారి పరోపకార చింత ఆంతము. సంఘకార్యదర్శిగారు జేమూరి రాంజీరావుగారు సంఘకార్యములయందు ఎక్కువపూరికగోపనిచేయుచు ఆనేక విధముల దీర్ఘమును సమకల్పి యీ రథమును నడిపించుచున్నారు. వీరిద్దరును సర్వేశ్వరుడు తోడ్పడు గావుత. వార్షికోత్సర సమయమున ముద్రాపాత్రీ, అయ్య

దేవర : కాశేశ్వరరావుగారు "మానవసేవ"ను గురించి యొక చక్కని ఉపన్యాసమిచ్చిరి. హిందూదేశము పాశ్చాత్యదేశముల పోటీతో సంఘట్టన మొనర్చుచున్నది. ఆధునిక శాస్త్రబాసమునందు పాశ్చాత్యదేశములకన్న మనదేశము వెనుకబడుటచే పోటీలోనెక్కుట చాలకష్టముగానున్నది. అందుకు ముఖ్యకారణము విద్యాభ్యాసతయే. శిల్పమును, కస్త్రులమును ఇతరపని పాటలవారును విద్యావిహీనులగుటచే మనదేశమున కన్నివిధముల దీనదేశ ప్రాప్తిచినది. రాజకీయపాక్షులను బొందుటకు గాని, కస్త్రునిర్మాణమునందు ఆధునిక పద్ధతులవలంబించుటకు గాని మనము వెనుకబడుచున్నాము. కాన ప్రతిదేశాభిమాని యొక్క ముఖ్యోద్దేశ్యము విద్యావ్యాప్తిచేయుట. స్వామి విశేకానందులవారు చెప్పినట్లు ఏబదిసంవత్సరముల వరకును హిందూదేశీయులు, దేశాధిభవతుల ములంబించి యత్యంత మలను మరచిపోవలయును. శ్రీనిధ్య వ్యాసంప చేయవలయును. దేశభాష లభిస్తున్నచోదవలయును. అందుకై ఆంధ్రోద్యమమును పూరికతో కొనసాగించవలయును; స్వగౌరవ స్వప్రాణాక్షణార్థము ఆయుధభావమును తీసివేయుచుకొనవలయును. ఈముదలగు సంఘము అత్యంత గంభీరవాక్యములతో నుపన్యాసమును ముగించిరి. మిమ్ముట కందనములతో సభముగించిరి.

ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ.

రాజోవు ఆంధ్రమహాజనసభతో వాటు ఆంధ్రవిద్యార్థి సభనుగూడ జరుపు విషయమై ప్రతికామాలమున నివరకు అనేకవ్యాసములు బయలుపెడి ఆంధ్రప్రకాశసంపాదకములకుగూడ నెక్కినవిషయమే. ఈసందర్భమున మాపట్టణములోని విద్యార్థులందరును కలసి గడచిన ఆదివారము సాయంత్రము పురభవనమున నొక సభచేసి ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ యనసరమియు అట్టిసభను ఆంధ్రమహాజనసభ వెంబడినే జరిపిన శ్రేయోదాయకమనియు తీర్మానించుకొనిరి. పెద్దలసహాయము లేకయే మాపుర విద్యార్థులు తమలో తాము సభజేసికొని దానిని జయప్రథముగా నెరవేర్చుటజూడ, ఆంధ్రవిద్యార్థి సభ తత్పర జయప్రథముగని నిశ్చయముగా జెప్పవచ్చును. ఇతరపట్టణముల విద్యార్థులుగూడ వెంటనే సభలు జరిపి తమ తీర్మానములను ప్రకటింతురుగాక.

జెజవాడ వార్తలు.

(మా విశేష వార్తకండి)

జెజవాడలో కాంగ్రెసు కమిటీ.

జెజవాడ ఏప్రిల్ 19:- 1914 సంవత్సరం డిశంబరు నెల చివర వారములో నీకమిటీస్థాపించబడి ప్రొద్దుటియో కాంగ్రెసు కమిటీకి శాఖాసంఘముగ నంగీకారమును బడసినది. 1915 సంవత్సరములో పనులు నెరవేర్చుటకై కార్యనిర్వాహక సంఘముల నెన్నుకొనటకును ఇంక నితరమైన విషయములను గూర్చి చర్చించి తీర్మానించుటకును ఈకమిటీ యాదరణక్రింద నొకమహాజనసభ చేయుటకు ఈదిగువతీర్మానములు చేయబడినవి. మ-రా-రా శ్రీ, దాసుమాధవరావు పంతులుగారు రా. భకధర్జిత వహించిరి. 1వ తీర్మానము. రావుబహద్దరు రాడంకి వెంకట నరసయ్యగారు ప్రెసిడెంటుగను, బి. జి. కే. అయ్యంగారు కార్యదర్శిగను, అయ్యదేవర కాశేశ్వరరావు, దాసుమాధవ రావు, గోపాలి లక్ష్మీవారాయణ. తుక్కపాటి శేషచలరావు, మంచాల వెంకటసుబ్బారావుగారు కార్యనిర్వాహక సభ్యులుగను ఎన్నుకొనబడిరి. 2వ తీర్మానము. రాశక్తి తృతీయాంధ్ర మహాజనసభకు, చెన్నపురి రాష్ట్రీయసభకును, ద్వితీయాంధ్ర దేశగ్రంథ భాండాగారసభకును ప్రతిగ్రంథ నెన్నుకొనుట. 3వ తీర్మానము. వార్షికోత్సవపుగారిని ఇంక వైపుసంవత్సరములు రాజ్యపరినిధిగ నుండునని జాబ్బి సార్వభౌమునికి మనవి యంపుట. 4వ తీర్మానము సంయుక్తపరగణాలకు ఎక్కిత్యా టివ్ కాన్ఫెరెన్సుకు విరాళరచించినందుకై ప్రజలకు కలిగిన యసంతుష్టిని ప్రభుత్వమువారికి మనవిచేయుట.

ఆనకట్ట.

ఈజిలీ చాలభాగము ప్రార్థియెను. వర్షకాలమునాటికి యెనును ప్రార్థికాదని భవపడితిమి. కాని ఈపనిని చేయించుటకై రావుబామాయి తోట పేరయ్యవాయుడిగారి శక్తిసామర్థ్యములను నింతెక్కిరలో ప్రార్థికాబడినది. నడిఎండలో సహితము వారు పనిచేసిన నెలునుండి పుచ్చేయించుటచూచిన ప్రతివారికిని వారిపట్టుదలనుగూర్చి తెలిసికొనుటకు వీలుకలదు.

హిందూ బాలికాపాతశాల.

హిందూబాలికల క్రైస్తవబోధకు రాండ్రేడ్ల విద్యపు సభ్యునించుటవలన కలుగుచున్న మనసాంఘిక కష్టములను తొలగించుటకై బాదాపు నాలుగుసంవత్సరముల క్రిందట, మ-రా-రా శ్రీ తుక్కపాటి శేషచలరావుపంతులుగారు బాలికా పాతశాలను స్థాపించిరి. ఇప్పుడు దాదాపు 60 మంది బాలిక తీపాతశాలముకల్లాభము పొందుచున్నారు. ఉత్తమతరగతి

బాలికలు రఘునంశమువాళ్లుతో సహా నెన్నుకొనినారు. అనగా సంస్కృతభాషలో మెట్రిక్యులేషన్ విద్యార్థితో సహామైన పాండిత్యమును బాలికలు సంపాదించిరి. చాలమంది శ్రేష్ఠమోక్షమును, భాగవతమును పఠించినారు. ఈపాతశాల లేకపోయి యుండేయెడల ఈబాలికలందరు ఏమియిట్లగులునుకోనెల్లి లాకువాస్తో లేక మరేయేసువాస్తో పఠించుచుండిరి మిసిపండుగ, బూడిదబుడవారము మొదలగు పండుగలకు తలంపు చుండేవారలయి యుండేవారు. ఈపాతశాలమి త్తమై శ్రీశేషచలరావుగారు నేటివరకు తమ స్వంతద్రవ్యమును రు 2-3 పేలకు ఖర్చుపెట్టినారు. ఇకనయిందు ఈపాతశాలను ఎవరై నజరిపెడివెక్కుమారు రు 500 ల మూలభాగముగాని లేదా సంవత్సరము 1-కి రు 240 లకుగాని తా మొసంగుటకు సిద్ధముగనుండునని శ్రీపంతులువారు ప్రార్థనమొనర్చినారు.

ఈపాతశాల విద్యార్థినులకు బహుమతుల నొసంగుటకై ఆర్థికశక్తి మునగలుగారగు టి. ఆర్. నరసింహయ్యారీ శాస్త్రిగారి యధ్యక్షతక్రింద సభ్యులపట్టి బహుమతులొసంగ బడినది.

తిరువూరు వ్యవహారము.

తిరువూరు జమీందారులకు శ్రీరాజావెల్లంకి చినవేంకట్రామారావు బహద్దరుగారు చరపోవుటవలన ఆయనగారిమైనరు కుమారులకు గార్డీయర్ గా తనను ఏర్పాటుచేయవలసిన దనియు, తనభర్తగారు శేటురాజాగారిని మైరులకు గార్డీ యన్ గనుండే మొదలగుసంగతులతో విలునామాను ప్రాసి యుండలేదనియు ఆయనభార్యగారు జిల్లాకోర్టులో పిటీషన్ పెట్టుటచే ఈగార్డీయర్ పిటీషన్ ఫయిలగుపర్యంతము తుర్గ పాటి వానుదేవయ్యారీగారిని రిశీవరుగానుండునటుల కోర్టు వారు నియమించినారు.

వేసంగి నెలపులు.

మాయూరిపాతశాలలో పరీక్షలు జరుగుచున్నవి. 28 తేదీతో పరీక్షలుప్రార్థియై నెలపులొసంగబడును. తిరిగి జూన్ 24 తేదీన తెరువబడును. సబుకోర్టు గి. వేదీని మూయుబడినది. మనసబుకోర్టులు మేనెల రి తేదీని మూయుబడును. అప్పుడే వేసంగి ఎండలు మాడ్చివేయుచున్నవి. ఈఎండలలో సామాన్యముగ ఎవరును బెజవాడలోనుండుట కిష్టపడరు.

జమాబండి.

ఇప్పుడు ఈతొలూకాజమాబండి జరుగుచున్నది. మన పటివలెగాక ఇప్పుడొక క్రొత్తపద్ధతిని ఏర్పాటుచేసివారట. ప్రత్యేకపద్ధతి నేర్పించినను సామము కరణములకు మాత్రము ద్రవ్యములముట నిక్కడనుండి అక్కడకు అక్కడనుండి ఇక్కడికి మాయమార్చు తప్పటలేదు. కరణములు సహితము ఈపాదను తగ్గించుకొనుటకైనను ప్రయత్నింపకుండుట కడు కోచనియును. పశువులు సహితము ఒక్కొక్కప్పుడు తమ మీదిమరుపుక క్రిందనేముటకై ప్రయత్నించుచుండును గాని ఈకరణములు మాత్రము ఆవిషయమై తలంచవలెనకు తలంచుటలేదు.

కరణముల తీతము అభివృద్ధి చేయుడని గౌరవ నిమిత్తులగు పి. కేశవశ్రీగారు ఒకతీర్మానము నుపహరించి నప్పుడు జె. యె. ఆర్. అట్టిక సజ్జగారు ఇచ్చిన జవాబును చూచియెను కరణములు మేల్కొనక పోవుట కడు కోచనియును.

య్యుగినిపాలిటి.

డి.ఎస్.ఎ హనుమంతరావు పంతులుగారు యైరువకొగ చచ్చిపోవుట రోడ్డుమంచినీటికి వచ్చినకని ప్రాయటకు చాల సంతసమగుచున్నది. రైలుస్టేషన్ వద్ద రోడ్డు విశాలముగ చేయబడుటచే చాల సౌఖ్యముగనున్నయది. బజారులో బండ్లకు విడుచుటచే చాలకష్టముగనుండెడిది. అందుచే ఆదారివెల్లుట ప్రాణసంకటమయ్యెడిది. ఇట్లవ ఈస్టలమును మార్చి మరేయొక విశాలమైన ప్రదేశమున నుండుటకు ఏర్పాటు చేయబడుచున్నది. ఇందువలన ఆబజారు చాలవిశాలముగ చేయబడి చూడుటకు చాల అందముగనున్నది. ఈ సందర్భమున మామునిసిపల్ కాన్సిలువారికి, ముఖ్యముగ చెరుకొండ గాడికి ఒకరునది చేయుచున్నాము. గతన్ను పేటలో ఉండెడివారిందను ఉద్యోగములు. పేట చూడుటకు చాల అనుముగనున్నది. ఇందలిజనులు సౌఖ్యమునకై వాళించుబాటలై యున్నారు. ఇట్టిపేటమధ్యను, బండ్లదొడ్డితోకానినిఉంచినారు. ఈబండ్లదొడ్డివలన కలగుచున్నపాద ఇంతిని ప్రాయటకు వలనపడదు. బండ్లవరుస బయలుపెడకే నీరి ఒకగంటవరకు దారి భారీకాదు. ముక్కులనియ, కండ్లనియను ఈబండ్లగూలి ధూరిండును. ఈకనుకు తొలగించుటకై ప్రయత్నించుట ప్రయోగికి కష్టమైయున్నది. క్రొత్తగా కాన్సిలురుగ నెన్నుకొనబడిన బొడ్లపాటి వెంకటప్పయ్యగారి నిమ. యమై పాటుబడ వలసియున్నాడు.

